

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

1. **Časová pôsobnosť Trestného zákona** - Dôvodom zrušenia odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom podľa § 258 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku (v znení účinnom do 1. januára 2006) je bez ďalšieho skutočnosť, že trestnosť činu treba posúdiť podľa neskoršieho Trestného zákona, účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší (§ 2 ods. 1 Trestného zákona - zákon č. 300/2005 Z. z. v znení zákona č. 650/2005 Z. z.).

V prípade, že páchatel' za účinnosti predchádzajúceho Trestného zákona (zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) spáchal samostatnými skutkami viac úmyselných trestných činov, pri ktorých sú trestné sadzby podľa tohto zákona aj podľa nového Trestného zákona účinného od 1. januára 2006 rovnaké, dôvodom použitia tohto neskoršieho zákona ako priaznivejšieho pre páchatel'a je skutočnosť, že páchatel'ovi podľa neho na rozdiel od skoršieho zákona nemožno uložiť úhrnný trest za použitia tzv. asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona z dôvodu, že ani jeden zo zbiehajúcich sa trestných činov nie je zločinom, ako aj to, že vzhľadom na prevahu poľahčujúcich okolností treba podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona znížiť hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu..... 7

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

2. **Trovy exekučného konania** - Využitie, resp. uplatnenie práva na zmenu v osobe exekútora nemožno považovať za zavinenia oprávneného, a teda ani za dôvod, pre ktorý by oprávnený mal znášať trovy exekúcie v zmysle ustanovenia § 203 ods. 1 Exekučného poriadku.....15
3. **Zastupovanie** - Uplatňovanie a výkon práv Slovenskej kancelárie poisťovateľov Slovenskou poisťovňou podľa § 28 ods. 3 druhej veta zákona č. 381/2001 Z. z. je prenesením oprávnení štatutárneho orgánu právnickej osoby na inú právnickú osobu, na ktoré sa nevyžaduje osobitné splnomocnenie.
Prenos týchto oprávnení nezavaruje súd povinnosti doručovať písomnosti osobe, v mene ktorej sa koná.....18

-
4. **Rozhodcovská zmluva** - Právomoc súdov v obchodnej veci môže vylúčiť dohoda účastníkov obsiahnutá v rozhodcovskej zmluve alebo v rozhodcovskej doložke, že sa spor má prejednať v rozhodcovskom konaní,
V rozhodcovskej zmluve alebo rozhodcovskej doložke musí byť výslovne uvedený záväzok jej účastníkov, že sa podrobia rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská zmluva alebo rozhodcovská doložka zakladá aj záväzok, že sa účastníci podrobia rozhodnutiu, ktoré z rozhodcovského konania vzíde. Obsahom vzťahu založeného rozhodcovskou zmluvou alebo doložkou sa uzavretím zmluvy stáva aj záväzok podrobiť sa rozhodcovskému rozhodnutiu bez toho, aby musel byť výslovne v zmluve uvedený. 22
5. **Prechod záväzkov zrušenej zdravotnej poisťovne** - Vstup rezortnej poisťovne do likvidácie, ani vyhlásenie konkurzu na jej majetok bez ďalšieho neznamená, že z majetku zrušenej poisťovne nie je možné uspokojiť záväzky voči zdravotníckym zariadeniam. 26
6. **Úroky z omeškania** - Úroky z omeškania vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby možno priznať najskôr od 1. mája 1995. 33
7. **Úprava výsluhového dôchodku príslušníka ozbrojených zborov** - Na úpravu starobného dôchodku priznaného podľa § 125 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov považovaného na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa nevzťahuje či. I. zákona č. 222/2003 Z. z. o zvyšovaní dôchodkov vyplácaných vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia, resp. poistenia.
Tento dôchodok, vyplácaný k 30. júnu príslušného kalendárneho roka, sa zvyšuje od 1. júla uvedeného roka o percento rastu priemerného služobného platu zisteného za predchádzajúci kalendárny rok v zmysle § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. 37
8. **Zistenie dátumu vzniku invalidity** - Záver o dátume vzniku invalidity alebo čiastočnej invalidity je právne významný pre určenie rozhodného obdobia, potrebného na posúdenie vzniku nároku na dávku. Dokazovanie o tejto otázke musí byť vykonané spôsobom, aby o dátume vzniku invalidity alebo čiastočnej invalidity nevznikli pochybnosti. 40

- 9. Termín kontrolnej lekárskej prehliadky** - Ak bol poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku určený termín kontrolnej lekárskej prehliadky podľa právnych predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a pred týmto dňom bol určený termín kontrolnej lekárskej prehliadky s lehotoú jej vykonania po 31. decembri 2003, mohla Sociálna poisťovňa preskúmať trvanie invalidity ako podmienky ďalšej existencie nároku na invalidný dôchodok až pri takto určenej kontrolnej lekárskej prehliadke.....44
- 10. Vzťah medzi výsluhovým dôchodkom a dôchodkom za výsluhu rokov** - Dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40 resp. § 138 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nie je totožný s výsluhovým dôchodkom podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ide o samostatné dôchodkové dávky z dvoch rôznych systémov sociálneho zabezpečenia. Ak má dôchodca nárok na výsluhový dôchodok zo systému sociálneho zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov a súčasne má nárok na pomerný starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia), neprichádza do úvahy použitie § 55 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.....48
- 11. Súdne preskúmanie úplnosti a objektívnosti zistenia zdravotného stavu** - Záver posudku posudkového lekára, že invalidita žiadateľa nevznikla pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, a preto nemohol byť vôbec zamestnaný, ani sa pripravovať na sústavné zamestnanie, je predmetom súdneho preskúmania v rámci zisťovania vecnej správnosti rozhodnutia. Rovnako závery odborných lekárskejších vyšetrení žiadateľa o invalidný dôchodok o jeho schopnosti vykonávať sústavné zamestnanie (resp. odporúčané práce) musia byť dostatočné a presvedčivé aj v určení dátumu vzniku invalidity. Posudok posudkového lekára súd v konaní hodnotí vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi a môže nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie.52
- 12. Následky rozhodnutia Ústavného súdu o neúčinnosti zákonných ustanovení na závery súdu preskúmaní nepravoplatných rozhodnutí orgánov sociálneho poistenia v dávkových veciach** - V dôsledku účinkov nálezu Ústavného

- súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2006, č. k. PL. ÚS 25/05-51, uverejneného 19. júla 2006 v čiastke č. 171 Zbierky zákonov Slovenskej republiky pod č. 460/2006 Z. z. neprávoplatné rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia podľa § 263 ods. 2 a ods. 4 až ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení stratili svoj zákonný podklad, teda sú nezákonné a súd ich musí zrušiť. 57
- 13. Nárok na sirotsky dôchodok** - Ak sa opätovne stalo nezaopatreným osirelé dieťa, ktorému pred 1. januárom 2004 alebo po 31.decembri 2003 zanikol nárok na sirotsky dôchodok, nárok na sirotsky dôchodok mu vznikne pri splnení ostatných zákonných podmienok znova vo výške, určenej podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov tak, ako keby rodič osirelého dieťaťa zomrel za účinnosti tohto zákona. Iný výklad obnovenia nároku na sirotsky dôchodok by diskriminoval siroty, ktorých bola nezaopatrenosť prerušená. 61
- 14. Náležitosti rozhodnutia o dávke dôchodkového poistenia** - Konanie a rozhodovanie o opravnom prostriedku, podanom proti rozhodnutiu orgánu sociálneho poistenia v dávkových veciach sociálneho poistenia, je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku. Úlohou súdu preto nie je dopĺňať vecnú, či právnu argumentáciu rozhodnutia správneho orgánu, ktorú už jeho odôvodnenie malo obsahovať. 64
- 15. Podnet na vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky** - Za podnet inej fyzickej osoby na vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky podľa § 153 ods. 6 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nemožno považovať žiadosť o priznanie invalidného dôchodku. 67
- 16. Prejav vôle** — V konaní o dávke, podmienenej dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, nesmie posudkový lekár v priebehu posudzovania zdravotného stavu ovplyvňovať konanie účastníka pri uplatňovaní jeho procesných práv a môže postupovať len v súlade s § 153 zákona č. 461/2003 Z. z. Vyhlásenie dôchodcu o tom, že netrvá na opravnom prostriedku proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne o odňatí invalidného dôchodku, spísané posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne do zápisnice o posúdení zdravotného stavu, preto nemožno bez ďalšieho považovať za jednoznačný a nespochybniteľný prejav vôle o späťvzátí opravného prostriedku, pokiaľ prejav vôle nie je adresovaný priamo súdu, ktorý o opravnom prostriedku rozhoduje, a to ani v prípade, ak takýto prejav vôle dôchodca podpísal. 70

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

1. ROZHODNUTIE

Dôvodom zrušenia odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom podľa § 258 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku (v znení účinnom do 1. januára 2006) je bez ďalšieho skutočnosť, že trestnosť činu treba posúdiť podľa neskoršieho Trestného zákona, účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší (§ 2 ods. 1 Trestného zákona - zákon č. 300/2005 Z. z. v znení zákona č. 650/2005 Z. z.).

V prípade, že páchatel' za účinnosti predchádzajúceho Trestného zákona (zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) spáchal samostatnými skutkami viac úmyselných trestných činov, pri ktorých sú trestné sadzby podľa tohto zákona aj podľa nového Trestného zákona účinného od 1. januára 2006 rovnaké, dôvodom použitia tohto neskoršieho zákona ako priaznivejšieho pre páchatel'a je skutočnosť, že páchatel'ovi podľa neho na rozdiel od skoršieho zákona nemožno uložiť úhrnný trest za použitia tzv. asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona z dôvodu, že ani jeden zo zbiehajúcich sa trestných činov nie je zločinom, ako aj to, že vzhľadom na prevahu poľahčujúcich okolností treba podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona znížiť hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu.

(Rozsudok Vyššieho vojenského súdu Trenčín z 10. januára 2006,
sp. zn. 2 To 14/2005)

Vyšší vojenský súd Trenčín citovaným rozsudkom na základe odvolania obžalovaného voj. v zál. K. M. podľa § 258 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného zákona zrušil rozsudok Vojenského obvodového súdu Bratislava zo 16. novembra 2005, sp. zn. 3 T 61/05, a sám vo veci rozhodol postupom podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 16. novembra 2005, sp. zn. 3T/61/2005, bol obžalovaný vojak v zálohe K. H. uznaný vinným v bode 1/ z trestného činu porušovania povinností dozornej služby

podľa § 286 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 na tom skutkovom základe, že dňa 4. mája 2005 od 17.00 hod. do 17.26 hod. pri výkone celodennej služby veliteľa ochrannej zmeny odlúčeného pracoviska Devínska Kobyla pri VÚ 4405 Viničné v rozpore so Smernicou pre výkon služby ochrannej zmeny Devínska Kobyla č. VÚ-19/14-4/2-2005 a harmonogramom hliadkovania a odpočinku nevykonával v dobe od 17.00 hod. do 18.00 hod. predpísané hliadkovanie, ale nachádzal sa na stanovisku ochrannej zmeny, kde bol pristihnutý príslušníkmi Útvary vojskej polície Bratislava, v bode 2/ z trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 na tom skutkovom základe, že dňa 15. mája 2005 v čase o 20.30 hod. v spoločenskej miestnosti 2. technickej batérie na 2. poschodí hlavnej budovy VÚ 4405 Viničné po tom, čo vstúpil do miestnosti poškodený voj. T. Š. a povedal mu, aby voj. T. B. nechal na pokoji, pred najmenej štyrmi osobami fyzicky napadol voj. Š. tým spôsobom, že k nemu pristúpil a začal ho obidvoma rukami silno udierať do ramien, pričom poškodený padol dvakrát na zem, a potom ako sa poškodený postavil, chytil ho ľavou rukou za hrdlo, pritlačil ku stene a škrtil ho niekoľko sekúnd, pokiaľ sa poškodený zo zovretia nevytrhol a neušiel z miestnosti, a v bode 3/ spolu s už právoplatne odsúdeným vojakom v zálohe M. P. z trestného činu porušovania práv a chránených záujmov vojakov spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 279a ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 na tom skutkovom základe, že dňa 15. mája 2005 v čase približne o 19.00 hod. prišli na izbu č. 6 strážnej roty na I. poschodí budovy VÚ 4405 Viničné, kde nariadili tam prítomnému príslušníkovi mladšieho nástupného termínu poškodenému voj. M. D., aby odrecitoval básničku „bobrík“ a keď voj. M. D. recitovanie básničky aj potom, čo ho niekoľkokrát udreli otvorenými dlaňami do jeho ramien, odmietol, pristúpili obaja k posteli, na ktorej sedel poškodený voj. I. S., ktorého následne chytili za golier blúzy, zodvihli ho a dovedli do stredu izby, kde mu nariadili recitovať uvedenú básnickú, pričom keď toto odmietol, voj. H, ho udrel otvorenou dlaňou ľavej ruky po pravom líci a vzápätí voj. S. voj. P. kopol pravou nohou do oblasti hrudníka, na základe čoho začal voj. D. zo strachu recitovať básničku „bobrík“,

Za to bol odsúdený podľa § 279a ods. 2 a § 35 ods. 2 Trestného zákona, účinného do 31. decembra 2005, na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 (dvoch) rokov a 4 (štyroch) mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 2 písm. a) Trestného zákona (účinného do 31. decembra 2005), zaradený do I. nápravno-výchovnej skupiny.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný voj. v zál. K. H. odvolanie po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní priamo do zápisnice. Svoje odvo-

lanie odôvodnil tým, že trest uložený súdom prvého stupňa považuje za prívysoký.

Vyšší vojenský prokurátor na verejnom zasadnutí navrhol odvolanie obžalovaného proti napadnutému rozsudku zamietnuť podľa § 256 Trestného poriadku ako nedôvodné.

Odvolačný súd podľa § 564 ods. 3 Trestného poriadku a § 254 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým mohol obžalovaný podať odvolanie, ako i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok treba zrušiť, pretože trestnosť činu podľa nového Trestného zákona je pre pachateľa priaznivejšia než podľa doteraz platného.

Na základe preskúmania všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým mohol podať obžalovaný odvolanie, ako aj preskúmania správnosti postupu konania predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozsudku odvolací súd zistil, že konanie predchádzajúce vydaniu napadnutého rozsudku netrpí vadami, ktoré by bránili zabezpečeniu objasnenia veci, alebo ktorými by bolo porušené právo na obhajobu,

Odvolačný súd na základe svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, pričom vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zákonom, na základe čoho dospel k správnym skutkovým zisteniam uvedeným v skutkovej vete napadnutého rozsudku. Obžalovaný sa k spáchaniu skutkov uvedených vo výrokovej časti napadnutého rozsudku doznal, pričom doznanie obžalovaného je v súlade s ostatnými vykonanými dôkazmi. Preto ani odvolací súd nemal dôvod pochybovať o správnosti skutkových zistení súdu prvého stupňa. Taktiež právnenému posúdeniu spáchaných trestných činov tak, ako k nemu dospel súd prvého stupňa, ktorý o veci rozhodoval ešte za platnosti a účinnosti Trestného zákona platného a účinného do 31. decembra 2005, nie je možné nič vytýkať.

Rozhodnou skutočnosťou, pre ktorú odvolací súd považoval odvolanie obžalovaného za dôvodné, je nadobudnutie účinnosti nového Trestného zákona (zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) dňa 1. januára 2006. Na základe tejto novej skutočnosti bolo povinnosťou odvolacieho súdu zvažovať aj to, či použitie nového zákona vcelku - t. j. tak z hľadiska ustanovení osobitnej časti, ako aj so zreteľom na ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona - je pre obžalovaného priaznivejšie. Táto povinnosť odvolacieho súdu vyplynula ako z ustanovenia § 16 ods. 1 Trestného zákona

účinného do 31. decembra 2005, tak aj z ustanovenia § 2 ods. 1 Trestného zákona.

Na základe podriadenia konania obžalovaného pod príslušné skutkové podstaty nového Trestného zákona dospel odvolací súd k záveru, že konanie obžalovaného v bode 1/ napadnutého rozsudku napĺňa pojmové znaky skutkovej podstaty prečinu porušovania povinnosti dozornej služby podľa § 408 ods. 1 Trestného zákona s trestnou sadzbou odňatia slobody podľa osobitnej časti Trestného zákona až na jeden rok, v bode 2/ napadnutého rozsudku prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona s trestnou sadzbou odňatia slobody podľa osobitnej časti Trestného zákona až na dva roky a v bode 3/ napadnutého rozsudku prečinu porušovania práv a chránených záujmov vojakov spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 400 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona s trestnou sadzbou odňatia slobody podľa osobitnej časti Trestného zákona šesť mesiacov až tri roky. Porovnaním trestných sadzieb odňatia slobody v osobitnej časti Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 za skutky, ktoré sú predmetom trestného stíhania, je zrejmé, že trestné sadzby sú rovnaké.

V prípade trestného stíhania obžalovaného prichádza do úvahy ukladenie trestu za viac trestných činov. Z porovnania ustanovení § 35 ods. 1, 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 s ustanovením § 41 nového Trestného zákona vyplýva, že právna úprava vzťahujúca sa na skutky spáchané obžalovaným je čiastočne odlišná.

Z posúdenia spáchaných skutkov podľa príslušných ustanovení Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 vyplýva, že konanie obžalovaného napĺňa pojmové znaky skutkovej podstaty troch úmyselných trestných činov, čo znamená, že pri ukladaní trestu obžalovanému za viac trestných činov prichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 35 ods. 1, 2 Trestného zákona. Na základe aplikácie uvedených ustanovení Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 by v tomto prípade prichádzalo do úvahy uloženie trestu obžalovanému podľa zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin najprísnejšie trestný, v danom prípade trestný čin porušovania práv a chránených záujmov vojakov spolupáchateľstvom podľa § 279a ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 s trestnou sadzbou odňatia slobody šesť mesiacov až tri roky. Vzhľadom na súbeh úmyselných trestných činov obžalovaného by prichádzalo do úvahy uloženie trestu v rámci upravenej (zvýšenej) trestnej sadzby podľa § 35 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (použitie tzv. asperačnej zásady), ktorá by po úprave predstavovala sadzbu trestu odňatia slobody v trvaní dva roky tri mesiace až štyri roky.

Pri posúdení trestnosti činov spáchaných obžalovaným v prejednávanej veci podľa ustanovení nového Trestného zákona je zrejmé, že u obžalovaného by prichádzalo do úvahy uloženie úhrnného trestu za tri trestné činy v zmysle § 41 Trestného zákona.

Podľa § 41 ods. 1 Trestného zákona, ak súd odsudzuje páchatela za dva alebo viac trestných činov, uloží mu trest podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich najprísnejšie trestný. Popri treste prípustnom podľa takého zákonného ustanovenia možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak jeho uloženie by bolo odôvodnené niektorým zo zbiehajúcich sa trestných činov. Ak sú dolné hranice trestných sadzieb trestov odňatia slobody rôzne, je dolnou hranicou úhrnného trestu najvyššia z nich. V prípade súbehu troch trestných činov obžalovaného v prejednávanej veci neprichádza do úvahy zvýšenie trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona (použitie tzv. asperačnej zásady), nakoľko zvýšenie trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona možno aplikovať jedine v prípade, ak aspoň jeden zo zbiehajúcich sa trestných činov je zločinom podľa § 11 Trestného zákona. U obžalovaného však ide o uloženie trestu za tri trestné činy, ktoré treba posúdiť ako prečiny podľa § 10 ods. 1 písm. b) Trestného zákona.

Pri posudzovaní, či použitie nového Trestného zákona je pre obžalovaného priaznivejšie, bol odvolací súd v zmysle § 38 ods. 2 Trestného zákona povinný prihliadať aj na pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Odvolací súd zistil u obžalovaného dve poľahčujúce okolnosti. Obžalovaný viedol pred spáchaním trestných činov riadny život podľa § 36 písm. j) Trestného zákona, k spáchaniu trestných činov sa priznal a trestné činy úprimne oľutoval podľa § 36 písm. 1) Trestného zákona. U obžalovaného odvolací súd zistil jednu priťažujúcu okolnosť, ktorú videl v tom, že podľa § 37 písm. h) Trestného zákona spáchal viac trestných činov.

Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že u obžalovaného prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, dôsledkom čoho je podľa § 38 ods. 3 v spojení s ustanovením § 38 ods. 8 Trestného zákona zníženie hornej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby, v rámci ktorej sa má uložiť obžalovanému trest, o jednu tretinu. Aplikáciou citovaných ustanovení na konanie obžalovaného podľa ustanovení nového Trestného zákona prichádza do úvahy uloženie úhrnného trestu odňatia slobody na 6 mesiacov až 2 roky a 2 mesiace.

S poukazom na uvedené je zrejmé, že posúdenie trestnosti činov obžalovaného a uloženie trestu podľa nového Trestného zákona je pre obžalovaného priaznivejšie, ako posúdenie trestnosti činov a uloženie trestu podľa

Trestného zákona účinného v čase spáchania činov obžalovaným (účinného do 31. decembra 2005). Preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o vine a treste obžalovaného voj. v zál. K. H. Keďže na podklade správne zisteného skutkového stavu mohol odvolací súd sám rozhodnúť, uznal obžalovaného vinným zo spáchania trestných činov tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti rozsudku.

Pri ukladaní trestu súd prihliadal na to, že obžalovanému treba uložiť podľa § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest za viac trestných činov, teda ukladal trest podľa § 400 ods. 3 Trestného zákona so znížením hornej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona pre prevahu poľahčujúcich okolností. Súd prihliadol na to, že obžalovaný opakovane závažným spôsobom porušil zásady vojenskej disciplíny jednak neplnením si svojich povinností a jednak neoprávneným zásahom do práv iných. Preto súd považoval za potrebné uložiť trest odňatia slobody v hornej polovici zákonnej trestnej sadzby, teda v trvaní 18 mesiacov. Na druhej strane súd dospel k záveru, že u obžalovaného nejde o osobu kriminálne narušenú, a preto s ohľadom na zabezpečenie ochrany spoločnosti pred obžalovaným dospel k záveru, že aj trest zatiaľ nespojený s výkonom odňatia slobody povedie obžalovaného k tomu, aby viedol riadny život, odradí iných od páchania trestných činov a vyjadrí morálne odsúdenie obžalovaného spoločnosťou. Preto obžalovanému podľa § 49 ods. 1 písm. a) a § 50 ods. 1 Trestného zákona podmienene odložil výkon trestu odňatia slobody na skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov. Počas skúšobnej doby bude zisťované, či obžalovaný vedie riadny život. Ak obžalovaný v skúšobnej dobe povedie riadny život, bude po uplynutí skúšobnej doby rozhodnuté, že sa osvedčil; inak bude nariadený nepodmienečný trest odňatia slobody, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby.

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávnych, obchodných a správnych

2.

ROZHODNUTIE

Využitie, resp. uplatnenie práva na zmenu v osobe exekútora nemožno považovať za zavinenia oprávneného, a teda ani za dôvod, pre ktorý by oprávnený mal znášať trovy exekúcie v zmysle ustanovenia § 203 ods. 1 Exekučného poriadku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. decembra 2004, sp. zn. 2 M-Cdo 12/2004)

Okresný súd Brezno uznesením z 29. júla 2003, č. k. 2 Er 152/02-51, vyhovel žiadosti oprávnenej o zmenu súdneho exekútora a oprávnenej uložil povinnosť nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 31 286,20 Sk do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. V odôvodnení uznesenia uviedol, že výber súdneho exekútora je právom oprávneného, preto návrhu oprávnenej vyhovel v zmysle § 44 ods. 5 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení účinnom do 29. februára 2004. O náhrade trov exekučného konania rozhodol podľa ustanovenia § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, lebo k zmene exekútora došlo výlučne na žiadosť oprávnenej bez toho, aby bol zistený nesprávny postup súdneho exekútora, prípadne prieťahy v jeho činnosti.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu, v časti týkajúcej sa trov exekúcie, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (z podnetu oprávnenej) mimoriadne dovolanie. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky toto uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 243e ods. 1 písm. c) O. s. p.]. Dôvodil tým, že oprávnený má právo vybrať si súdneho exekútora, ktorý bude exekúciu vykonávať, pričom zákon mu neukladá, aby takúto žiadosť odôvodnil. Pokiaľ súd tejto žiadosti vyhovie, o náhrade trov konania nemožno rozhodnúť podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, lebo exekúcia nie je zastavená. Pri zmene súdneho exekútora sa odmena vypočíta tak, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie, t. j. odmena nie je priznaná podľa všeobecných pravidiel, ale v súlade s ustanovením § 14 vyhlášky č. 288/1995 Z. z. podľa účelne vynaloženého počtu hodín na exekúciu s pripočítaním paušálnej sumy za jednotlivé úkony exekučnej činnosti. Právo oprávneného na zmenu exekútora nie je možné zamieňať so zastavením exekúcie zavinením oprávneného. Trovy exekúcie znáša povinný; iba výnimočne ich znáša oprávnený (§ 203 ods. 1

Exekučného poriadku), pričom v prípade zmeny exekútora podľa ustanovenia § 44 ods. 5 Exekučného poriadku v znení účinnom do 29. februára 2004, o výnimku nejde.

Oprávnená a povinný sa v dovolacom konaní nevyjadrili.

Súdny exekútor JUDr. J. K. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky zamietol, lebo rozhodnutie okresného súdu je vecne správne. Uviedol, že súd má o náhrade trov exekúcie pri zámene súdneho exekútora rozhodnúť podľa rovnakých pravidiel ako pri zastavení exekúcie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky je dôvodné.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Generálny prokurátor Slovenskej republiky odôvodnil mimoriadne dovolanie tým, že rozhodnutie okresného súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v časti týkajúcej sa náhrady trov konania. Právnym posúdením je činnosť súdu, v rámci ktorej súd vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. V dovolacom konaní treba vyriešiť otázku, či okresný súd správne aplikoval ustanovenia § 203 ods. 1 Exekučného poriadku pri zmene súdneho exekútora, ku ktorej došlo **na návrh oprávnenej**,

Ak oprávnený požiada súd o zmenu exekútora a súd po vyjadrení exekútora žiadosti oprávneného vyhovie, vykonaním exekúcie poverí exekútora, ktorého navrhne oprávnený, a vec mu písomne postúpi. Účinky pôvodného návrhu oprávneného na vykonávanie exekúcie zostávajú zachované. Odmena pôvodného exekútora sa však vypočíta tak, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie (§ 44 ods. 5 Exekučného poriadku v znení účinnom do 29. februára 2004).

Ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradiť nevyhnutné trovy exekúcie (§ 203 ods. 1 Exekučného poriadku).

Citované zákonné ustanovenie predstavuje výnimku zo zásady zakotvenej v ustanovení § 197 Exekučného poriadku, podľa ktorej náklady za výkon

exekučnej činnosti uhrádza povinný. Jeho použitie prichádza do úvahy, iba ak sú splnené zákonné predpoklady, t. j. ak exekučné konanie bolo zastavené, ak existuje zavinenie oprávneného a ak je daná príčinná súvislosť medzi zavinením oprávneného a zastavením exekúcie.

V predmetnej veci nebol splnený žiadny z vyššie uvedených zákonných predpokladov, teda nebol splnený ani dôvod pre použitie uvedenej výnimky. Okresný súd vychádzal z toho, že v predmetnej veci existuje zavinenie oprávnenej a je dané tým, že k zmene exekútora došlo bez toho, aby zo strany exekútora bolo došlo k nesprávnemu postupu, prípadne k prieťahom v jeho činnosti. Dovolací súd sa s týmto názorom nestotožňuje; na rozdiel od okresného súdu dospel k záveru, že využitie, resp. uplatnenie práva na zmenu v osobe exekútora nemožno považovať za zavinenie oprávnenej, teda ani za dôvod, pre ktorý by oprávnenej mala byť uložená povinnosť nahradiť trovy exekúcie. Totiž, pod „zavinením“ oprávnenej v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia treba rozumieť také porušenie procesných predpisov zo strany oprávnenej, ktoré má za následok buď neodôvodnený vznik trov exekúcie, alebo také jej konanie (úkony), ktoré by spôsobilo zastavenie exekúcie. Samotné uplatnenie (resp. využitie) práva na zmenu v osobe exekútora nezakladá zavinenie vo vyššie uvedenom zmysle. Navyše, v predmetnej veci nedošlo ani k zastaveniu exekúcie, teda konanie v tejto veci sa neskončilo relevantným spôsobom a nie je dané ani zavinenie oprávnenej; nemožno preto hovoriť o existencii príčinnej súvislosti medzi uvedenými predpokladmi použitia ustanovenia § 203 ods. 1 Exekučného poriadku. Vzhľadom na skutočnosť, že povinný si dobrovoľne neplnil povinnosť, ktorá mu bola uložená vykonateľným rozhodnutím a oprávnená bola nútená domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky v exekučnom konaní, trovy exekúcie by boli vznikli u každého exekútora.

Pokiaľ z ustanovenia § 44 ods. 5 Exekučného poriadku v znení účinnom do 29. februára 2004 vyplýva, že pri zmene exekútora sa odmena pôvodného exekútora vypočíta tak, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie, treba vychádzať z toho, že v takomto prípade ide len o určenie výšky tejto odmeny, ktorá sa určí v súlade s ustanoveniami § 14 a nasl. vyhlášky č. 288/1995 Z. z. a nie podľa jej všeobecných ustanovení (§ 4 a nasl. citovanej vyhlášky).

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, veta za bodkočiarkou, ods. 2 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

3.

ROZHODNUTIE

Uplatňovanie a výkon práv Slovenskej kancelárie poisťovateľov Slovenskou poisťovňou podľa § 28 ods. 3 druhá veta zákona č. 383/2001 Z. z. je prenesením oprávnení štatutárneho orgánu právnickej osoby na inú právnickú osobu, na ktoré sa nevyžaduje osobitné splnomocnenie.

Prenos týchto oprávnení nezbavuje súd povinnosti doručovať písomnosti osobe, v mene ktorej sa koná.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2005, sp. zn. 4 Cdo 108/2005)

Okresný súd Trebišov uznesením z 3. novembra 2004, sp. zn. 7 Ro 460/2004, odmietol odvolanie Allianz-Slovenskej poisťovne, a. s., proti svojmu uzneseniu zo 17. augusta 2004, č. k. 7 Ro 460/04-40, a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil oneskorenosťou odvolania proti uzneseniu odmietajúcej žalobu, pretože odvolateľka uznesenie vyššieho súdneho úradníka prevzala 20. augusta 2004, posledným dňom lehoty na odvolanie bol 6. september 2004 a odvolanie bolo podané na poštovú prepravu až nasledujúci deň (7. septembra 2004).

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne uznesením z 28. januára 2005, sp. zn. 13 Co 363/04, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa (o odmietnutí odvolania) potvrdil. Stotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa, podľa ktorého k platnému doručeniu uznesenia odmietajúcej žalobu došlo už doručením spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s. (konajúcej v mene žalobkyne) a nie až doručením priamo žalobkyni, nakoľko na zástupkyňu žalobkyne bolo treba nahliadať ako na zástupcu účastníka s plnomocenstvom pre celé konanie (a to tým skôr, ak si žalobkyňa doručovanie na adresu odštepného závodu svojej zástupkyne vymienila), a tým bola daná oneskorenosť prvého odvolania (proti uzneseniu odmietajúcej žalobu). Krajský súd tiež účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa a navrhla ho zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Namietala odňatie jej možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) O. s. p.],

ku ktorému malo dôjsť nesprávnym záverom o možnosti konania za žalobkyňu zamestnankyňou jej zástupkyne len na základe osobitného poverenia, hoci tu došlo k vzniku oprávnenia na zastupovanie priamo zo zákona.

Žalovaný vyjadrenie k dovolaniu nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania reprezentovaná osobou s právnickým vzdelaním (§ 240 ods. 1 a § 241 ods. 1 druhá veta O. s. p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je takýto opravný prostriedok prípustný. Pretože dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu bolo prvým potvrdzujúcim rozhodnutím a nepatriilo do skupiny tých uznesení, ktoré má na mysli ustanovenie § 239 O. s. p. (vymedzujúce podmienky prípustnosti dovolaní proti uzneseniam odvolacích súdov), osobitne sa bolo treba zamerať na vadu tvrdenú dovolaním a síce, či postupom odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom. Dovolací súd po preskúmaní veci i z tohto hľadiska potom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z obsahu spisu totiž vyplýva, že uznesenie Okresného súdu Trebišov zo 17. augusta 2004 (ktorým okrem iného došlo najmä k odmietnutiu žaloby), bolo na žalujúcej strane doručované nielen spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa, Bratislava (ako zástupkyňi žalobkyne), ale aj Slovenskej kancelárii poisťovateľov (teda priamo žalobkyňi), pričom zástupkyňi žalobkyne bolo také rozhodnutie doručené 20. augusta 2004 a žalobkyňi 24. augusta 2004. Za opisanej situácie však bolo potrebné vyriešiť otázku, ktoré z uvedených doručení malo účinky platného doručenia písomnosti súdu účastníčke a či tak názory okresného i krajského súdu o oneskorenosti odvolania žalobkyne (proti uzneseniu odmietajúcej žalobu) možno považovať za správne (pretože v prípade počítania lehoty na odvolanie od prvého doručenia by odvolanie žalobkyne bolo skutočne oneskoreným, kým pri plynutí lehoty až od doručenia priamo žalobkyňi by naopak bolo podaným včas).

Podľa § 28 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o povinnom zmluvnom poistení“) práva a povinnosti Slovenskej poisťovne, a. s., vzniknuté zo zákonného poistenia prechádzajú 1. januára 2002 na kanceláriu (Slovenskú kanceláriu poisťovateľov zriaďovanú podľa § 1 ods. 1 a § 20 citovaného zákona). Tieto práva a povinnosti uplatňuje a vykonáva v mene a na účet kance-

láríe Slovenská poisťovňa, a. s. Túto činnosť účtuje Slovenská poisťovňa, a. s., oddelene od ostatnej činnosti,

Podľa § 49 ods. 1 O. s. p., ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu.

Zákonné zverenie úlohy uplatňovať a vykonávať práva a povinnosti Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ako právnickej osoby zriadenej zákonom) inej právnickej osobe (konkrétne obchodnej spoločnosti Slovenská poisťovňa, a. s., u ktorej medzičasom došlo k zmene kmeňa obchodného mena na „Allianz -Slovenská poisťovňa“), a to v mene a na účet osoby disponujúcej príslušnými právami a povinnosťami je svojou povahou prenesením oprávnení štatutárneho orgánu právnickej osoby (resp. inej osoby či dokonca viacerých osôb oprávnených v mene právnickej osoby konať) na inú právnickú osobu bez toho, aby sa na to vyžadovalo plnomocenstvo. Uvedený vzťah dvoch právnických osôb síce vykazuje znaky zákonného zastúpenia a obsah takého vzťahu (práva a povinnosti jeho účastníkov) sa najviac blíži príkaznej zmluve (§ 724 Občianskeho zákonníka), nemožno tu však prehliadať niektoré zásadné odlišnosti. Tak najmä zákonné zastúpenie platná právna úprava zásadne predpokladá len v tých prípadoch, v ktorých je vylúčené samostatné konanie zastupovanej osoby alebo konanie s ňou (u maloletých detí či osôb bez plnej spôsobilosti na právne úkony), resp. je nemožné či sťažné konanie s osobou majúcou byť takto zastúpenou (napr. potreba ustanovenia opatrovníka osobe bez známeho pobytu). O vzťah príkazníka a príkazu založený zákonom potom nejde preto, lebo osoba uplatňujúca a vykonávajúca práva a povinnosti inej osoby pri konaní v mene a na účet takej inej osoby zásadne nie je viazaná jej pokynmi. Rovnako nemôže ísť ani o vzťah obdobný komisionárskej zmluve (podľa § 577 a nasl. Obchodného zákonníka), pretože v tomto prípade je splnená podmienka konania na účet zastupovaného, nie však i ďalšia podmienka konania v jeho mene (komisionár pri vstupovaní do právnych vzťahov totiž vystupuje vo vlastnom mene a nie v mene komitenta). Pretože potom vlastné konanie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (jej štatutárnym orgánom v podobe správnej rady podľa § 22 zákona o povinnom zmluvnom poistení) nie je vylúčené a takisto nie je vylúčené ani platné doručovanie písomností (vrátane tých súdnych) takejto právnickej osobe (zapisovanej aj do obchodného registra a majúcej tak i celkom konkrétne sídlo), činnosť obchodnej spoločnosti Slovenská poisťovňa, a. s. (resp. neskôr Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.) vymedzená v ustanovení § 28 ods. 3 vety druhej a tretej zákona o povinnom zmluvnom poistení sa navonok prejaví vystupovaním Slovenskej kancelárie poisťovateľov,

v mene ktorej však právne úkony bude robiť buď štatutárny orgán (predstaviteľstvo) inej právnickej osoby alebo poverení zamestnanci takejto inej právnickej osoby. Za tejto situácie však treba mať za to, že prenos oprávnení štatutárneho orgánu právnickej osoby na inú právnickú osobu nemení nič na potrebe doručovania písomností tej osobe, v mene ktorej sa koná a len takéto doručenie je platným doručením.

Pri riadení sa týmito úvahami tak názor súdu prvého stupňa i názor odvolacieho súdu o oneskorenosti odvolania žalobkyne (proti uzneseniu odmietajúcej žalobu) nebol správnym. Tu nemohlo obstať ani odvolanie sa na ustanovenie § 49 ods. 1 O. s. p., pretože to výslovne upravuje len doručovanie zástupcovi s plnomocenstvom pre celé konanie (nie teda i akémukoľvek inému zástupcovi) a výkladom by bolo možné pripustiť záver o platnom doručení aj inému zástupcovi len v tých prípadoch, v ktorých je doručenie priamo zastupovanej osobe vylúčené. O taký prípad by však u Slovenskej kancelárie poisťovateľov ani v prípade názoru o jej zákonom zastúpení inou osobou nešlo.

Nakoľko v dôsledku takéhoto nesprávneho názoru došlo k odmietnutiu odvolania žalobkyne uznesením súdu prvého stupňa a k následnému potvrdeniu takého uznesenia súdu prvého stupňa odvolacím súdom, žalobkyňa bola postupom oboch súdov odňatá možnosť konať pred súdom (v podobe práva účastníčky na vecné prejednanie jej odvolania proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým bola odmietnutá žaloba). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 243b ods. 1 O. s. p. (časti vety za bodkočiarkou) a podľa odseku 2 vety prvej i druhej rovnakého ustanovenia zrušil uznesenia súdov oboch stupňov (označené vo výroku tohto rozsudku odvolacieho súdu) a vec vrátil Okresnému súdu Trebišov na ďalšie konanie.

4.

ROZHODNUTIE

Právomoc súdov v obchodnej veci môže vylúčiť dohoda účastníkov obsiahnutá v rozhodcovskej zmluve alebo v rozhodcovskej doložke, že sa spor má prejednať v rozhodcovskom konaní.

V rozhodcovskej zmluve alebo rozhodcovskej doložke musí byť výslovne uvedený záväzok jej účastníkov, že sa podrobia rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská zmluva alebo rozhodcovská doložka zakladá aj záväzok, že sa účastníci podrobia rozhodnutiu, ktoré z rozhodcovského konania vzíde. Obsahom vzťahu založeného rozhodcovskou zmluvou alebo doložkou sa uzavretím zmluvy stáva aj záväzok podrobiť sa rozhodcovskému rozhodnutiu bez toho, aby musel byť výslovne v zmluve uvedený.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2004,
sp. zn. Obdo V 73/2003)

Krajský súd v N. rozsudkom z 27. mája 2002, č. k. 24 Cb 136/01-35, vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 719 158,- Sk s 23 %-nými úrokmi z omeškania od 27. júna 1999 až do zaplatenia a 56 665,- Sk náhrady trov konania. Pri rozhodovaní neprihliadol na námietku nedostatku právomoci súdu na prejednanie veci, ktorú vzniesol žalovaný. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozhodcovská zmluva, ktorá tvorí doložku kúpnej zmluvy, je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Neplatná je z dôvodu, že neobsahuje záväzok zmluvných strán podrobiť sa rozhodcovskému rozhodnutiu. Takýto záväzok musí byť podľa § 2 ods. 4 zákona č. 218/1996 Z. z., ktorý je kogentným ustanovením, súčasťou zmluvy.

Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil, žalobu zamietol a konanie zastavil. V odvolaní uviedol, že v kúpnej zmluve účastníci dohodli riešenie vzájomných sporov v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom pri Slovenskej obchodnej komore. Poukázal na skutkovo obdobný prípad vedený na rovnakom súde, kde bolo konanie zastavené. Okrem toho medzičasom uhradil z dlhu 12 000,- Sk, takže rozsudok je v rozpore so skutočným stavom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý rozhodoval o odvolaní, rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť 717 158,- Sk s 23 %-nými úrokmi z omeškania od 27. júna 1999 do zaplatenia, 23 %-nými úrokmi zo sumy 1 000,- Sk od 27. júna 1999 do 14. marca 2002 a zo sumy 1 000,- Sk od 27. júna 1999 do 31. mája 2002. V časti o trovách konania na súde prvého stupňa rozsudok potvrdil a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 23 940,- Sk náhrady trov odvolacieho konania.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že rozhodcovská zmluva je rozpore s § 2 ods. 4 zákona č. 218/1996 Z. z., neobsahuje záväzok zmluvných strán, že sa podrobia rozhodcovskému rozhodnutiu. Uvedené ustanovenie je kogentné, preto je zmluva, ktorú uzavreli účastníci, neplatná pre rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. V dovolaní uviedol, že vo všeobecných podmienkach kúpnej zmluvy bolo dohodnuté, že prípadné spory bude riešiť rozhodcovský súd pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore. Nie je daná právomoc súdu na prejednanie vecí, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. a) O. s. p. Žiadal rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O. s. p.).

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v konaní, ktoré bolo postihnuté niektorou z procesných vád vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p. Jednou z takýchto vád je aj skutočnosť, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

Právomoc súdov v občianskom súdnom konaní vymedzuje § 7 ods. 1 O. s. p. Súdov podľa neho prejednávajú a rozhodujú veci, ktoré vyplývajú z občiansko-právnych, pracovných, rodinných, družstevných, ako aj z obchodných vzťahov (vrátane podnikateľských a hospodárskych vzťahov), pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (znenie účinné v čase začatia konania).

Spor, ktorý je predmetom konania, vyplýva z obchodného vzťahu. Na jeho prejednanie je daná právomoc súdov, pokiaľ to nevyklučuje zákon. Právomoc súdov na prejednanie takéhoto sporu vylučuje dohoda účastníkov obsiahnutá v rozhodcovskej zmluve alebo v rozhodcovskej doložke, že spor sa má prejednať v rozhodcovskom konaní. Napriek rozhodcovskej zmluve je právomoc súdov zachovaná, ak podľa práva Slovenskej republiky nemôže byť vec podrobená rozhodcovskej zmluve, alebo zmluva je neplatná.

Súd prvého stupňa i odvolací súd dospeli k záveru, že rozhodcovská doložka, ktorá je obsiahnutá v kúpnej zmluve, ktorú 9. marca 1999 uzavrel žalovaný s právnym predchodcom žalobcu, je neplatná, lebo neobsahuje záväzok, že sa účastníci zmluvy podrobia rozhodcovskému rozhodnutiu. Dovolací súd s názorom oboch súdov nesúhlasí.

Rozhodcovská doložka je posledným odsekom uvedenej zmluvy. Účastníci v nej uviedli, že prípadné spory budú riešiť vzájomnou dohodou. Ak sa nedohodnú, spor rieši rozhodcovský súd. Podľa názoru dovolacieho súdu takto formulovaná doložka je platná.

Obsahové náležitosti rozhodcovskej zmluvy alebo doložky upravuje § 2 ods. 1 zákona č. 218/1996 Z. z. Podľa tohto ustanovenia sa môžu podnikatelia v zmluve alebo doložke dohodnúť, že o majetkových sporoch, ktoré medzi nimi sú alebo vzniknú, ktorých rozhodovanie inak patrí do právomoci súdov, rozhodnú jeden alebo viacerí rozhodcovia zapísaní v zozname stáleho rozhodcovského súdu alebo osoba nezapísaná v zozname.* Dohodu o tom, že prípadný spor sa má prejednať v rozhodcovskom konaní, doložka kúpnej zmluvy obsahuje. Žiadne ďalšie obsahové náležitosti toto ustanovenie, ani ďalšie odseky § 2 nepredpisuje. Odsek 2 a 3 upravuje možný predmet rozhodcovského konania, keď stanovuje, že to môžu byť len spory, o ktorých môžu účastníci uzavrieť zmier a vylučuje spory statusové, týkajúce sa **nehnuteľností, spory súvisiace s núteným výkonom rozhodnutí a spory, ktoré vzniknú v priebehu konkurzu a vyrovnania**. Odsek 5 upravuje len formálne náležitosti zmluvy alebo doložky, keď predpisuje písomnú formu a možný proces jej vzniku.

Ustanovenie § 2 ods. 4 nepredpisuje obsahové náležitosti rozhodcovskej zmluvy alebo doložky. Podľa jeho znenia záväzok zmluvných strán, že sa podrobia rozhodcovskému rozhodnutiu, je súčasťou (nie má byť súčasťou) rozhodcovskej zmluvy. Hoci uvedené ustanovenie nie je celkom presné, podľa

* *Poznámka: Obdobne upravuje predpísaný obsah rozhodcovskej zmluvy § 3 ods. 1 zákona č. 24/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, ktorý s účinnosťou od 1. júla 2002 nahradil zákon č. 218/1996 Z. z.*

názoru dovolacieho súdu nepredpisuje obsah zmluvy, ale stanovuje obsah záväzku, ktorý vzniká uzavretím zmluvy, ktorá má náležitosti predpísané v odseku 1. Znamená to, že rozhodcovská zmluva alebo doložka zakladá okrem záväzku jej účastníkov, že sa podrobia rozhodcovskému konaniu, ktorý musí byť výslovne v zmluve uvedený, aj záväzok, že sa podrobia rozhodnutiu, ktoré z rozhodcovského konania vziđe. Obsahom vzťahu založeného rozhodcovskou zmluvou alebo doložkou sa uzavretím zmluvy stáva záväzok podrobiť sa rozhodcovskému rozhodnutiu bez toho, aby musel byť výslovne v zmluve uvedený.

Keďže podľa § 4 rozhodcovská zmluva zaväzuje aj právnych nástupcov a žalovaný v prvom úkone, ktorý mu patril (odpor proti platobnému rozkazu) namietal, že spor má byť prejednaný v rozhodcovskom konaní, nebola daná právomoc súdu na prejednanie veci a konanie malo byť podľa § 106 ods. 1 O. s. p. zastavené.

Súd prvého stupňa, aj odvolací súd konal a rozhodoval vo veci, kde nebola daná právomoc súdu. V konaní došlo k procesnej vade, zakladajúcej podľa § 237 písm. a) O. s. p. prípustnosť dovolania. Táto vada je zároveň dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok dovolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 243b ods. 1, ods. 3, v spojení s § 106 ods. 1 O. s. p. zrušil a konanie zastavil. Ak v tej istej veci bude podaný návrh na začatie rozhodcovského konania, zostávajú právne účinky pôvodného návrhu zachované, ak bude návrh na začatie konania pred rozhodcami podaný do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia o zastavení konania (§ 106 ods. 3 O. s. p.).

Žalobca tým, že podal žalobu na súd, hoci nebola daná právomoc súdu na konanie, zaviniť, že sa konanie muselo zastaviť. Podľa § 146 ods. 2, v spojení s § 224 ods. 1 a § 243b ods. 4 O. s. p. je povinný nahradiť žalovanému trovy konania.

5.

ROZHODNUTIE

Vstup rezortnej poisťovne do likvidácie, ani vyhlásenie konkurzu na jej majetok bez ďalšieho neznamená, že z majetku zrušenej poisťovne nie je možné uspokojiť záväzky voči zdravotníckym zariadeniam.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2004,
sp. zn. Obdo V 6/2003)

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 20. septembra 2002, č. k. 2 Obo 70/02-264, rozsudok Krajského súdu v B. zo 6. decembra 2001, č. k. 39 Cb 60/01-163, ktorým bolo žalobe vyhovie, zmenil tak, že žalobu zamietol a rozhodol o náhrade trov konania. V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa žalobe vyhovel na tom skutkovom základe, že žalobca je prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia, v ktorom poskytuje zdravotnú starostlivosť v súlade so zákonom č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti osobám povinne zdravotne poisteným v súlade so zákonom č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“). Žalobca v rokoch 1977-1999 poskytoval zdravotnú starostlivosť okrem iného aj poistencom D. z. p. „P.“. Táto bola povinná žalobcovi poskytnutú zdravotnú starostlivosť do 30 dní od doručenia účtovného dokladu finančne vyrovať. Poisťovňa „P.“ si svoju zákonnú povinnosť nesplnila. Dňom 1. júla 1999 bola Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky táto poisťovňa zrušená. Podľa názoru súdu prvého stupňa na žalovaného prešli záväzky zrušenej zdravotnej poisťovne aj voči zdravotníckym zariadeniam, a to podľa ustanovenia § 31, § 34 ods. 1, 2, 5 zákona č. 273/1994 Z. z.

Odvolací súd v odôvodnení rozsudku ďalej uviedol, že tento spor zapadá do množstva sporov rovnakého skutkového základu, ktoré boli riešené na súdoch všetkých stupňov. Konečný názor, aj v rámci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je obdobný ako názor žalovaného. Rozhodnutie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o zrušení D. z. p. „P.“ odkazuje na postup podľa osobitného predpisu (Obchodný zákonník - § 70 až § 75) pri zrušení s likvidáciou. Návrh na vyhlásenie konkurzu môže podať aj likvidá-

tor zrušenej spoločnosti (§ 4 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov). Po zrušení „P.“ takýto právny stav nastal. Pre veriteľov nastali štandardné podmienky a stanovený postup ako pri iných spoločnostiach, ktoré boli zrušené, prípadne na majetok ktorých bol vyhlásený konkurz. Obchodný zákonník ani zákon o konkurze a vyrovnaní v prípade zdravotnej poisťovne neobsahujú osobitnú úpravu. Je nepochybné, že v prípade vyhlásenia konkurzu na majetok zrušenej zdravotnej poisťovne ide o špecifický prípad, ale jeho osobitosť sa prejavuje, len pokiaľ vyplýva zo zákona o zdravotnej starostlivosti. Neznamená to, že by Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky nemohlo rozhodnúť o záväzkoch zrušenej zdravotnej poisťovne, ako aj o pohľadávkach veriteľov osobitne svojim rozhodnutím mimo zákona o konkurze a vyrovnaní.

V ostatnom odvolací súd odkázal na výklad ustanovenia § 34 zákona č. 273/1994 Z. z., ako ho prezentoval žalovaný a ako bol použitý aj v iných rozhodnutiach. Teda odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že z uvedeného ustanovenia vyplýva, že po prechode záväzkov zrušenej zdravotnej poisťovne na žalovaného sa tieto uhrádzajú z vymožených pohľadávok zrušenej poisťovne, zo štátneho rozpočtu alebo z iných štátom účelovo určených zdrojov. Preto za záväzky zrušenej zdravotnej poisťovne nemôže byť podľa zákona postihnutý majetok a finančné prostriedky, s ktorými v rámci schváleného rozpočtu hospodári V. z. p. Tieto sa budú v súlade so zákonom uspokojovať z osobitného účtu, pričom zákon nedefinuje zdroje úhrady. Na majetok „P.“ bol vyhlásený konkurz. Vyhlásenie konkurzu neznamená neexistovanie žiadneho majetku. Vyhlásením konkurzu došlo zo zákona k prerušeniu likvidácie. Doposiaľ neboli po formálnej stránke splnené zákonom stanovené podmienky viažuce prechod záväzkov zrušenej zdravotnej poisťovne na V. z. p. K tomu, aby táto poisťovňa mohla prevziať záväzky za zrušenie poisťovne, musela by poznať ich výšku a mať identifikované oprávnené subjekty (veriteľov). Súbežne prebiehajúca likvidácia a konkurzné konanie vytvárajú priestor pre možnosť duplicitného uspokojenia tých istých pohľadávok. Preto neobstojí názor o automatickom prechode záväzkov a pohľadávok na žalovaného. Preto žaloba proti žalovanej je podaná predčasne.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a navrhol ho zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie dovolania uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd nesprávne posúdil skutkový stav s ohľadom na ustanovenie § 34 zákona č. 273/1994 Z. z. Rovnako nesprávne posúdil novelu zákona č. 233/2001 Z. z., ktorou došlo k novelizácii ustanovenia § 34 s účinnosťou od 1. júla 2001.

Zdravotná poisťovňa P. bola zrušená rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 3215/1999-A, ktorým bolo zrušené povolenie na zriadenie zdravotnej poisťovne P. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 17. júla 1999. Dňa 20. apríla 2001 krajský súd uznesením č. 7K 70/01-30 na návrh likvidátora vyhlásil konkurz na majetok P. Následne listom zo dňa 18. júna 2001 si žalobca u žalovaného uplatnil zaplatenie záväzkov zrušenej poisťovne Perspektíva z dôvodu ich prechodu, nakoľko u zrušenej poisťovne nastala právna skutočnosť predpokladaná zákonom, a to zistenie, že z majetku zrušenej zdravotnej poisťovne Perspektíva nie je možné uspokojiť jej záväzky, pretože vyhlásenie konkurzu jednoznačne preukazuje, že zrušená poisťovňa nie je schopná zaplatiť záväzky v plnom rozsahu, ale len čiastočne, nakoľko jej záväzky prevyšujú jej majetok.

Zákon o zdravotnom poistení v ustanovení upravujúcom prechod záväzkov viazal prechod záväzkov so zistením, že nie je možné uspokojiť záväzky zrušenej poisťovne. Zákon tak, ako konštatoval aj súd, stanovoval, že zrušením povolenia vstupuje poisťovňa do likvidácie s tým, že pri likvidácii sa postupuje podľa osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak. Predmetným osobitným predpisom je Obchodný zákonník, ustanovenie § 70 - § 75. Súd však nesprávne pri svojom rozhodnutí vyhodnotil a posúdil ustanovenie „ak tento zákon neustanovuje inak“. Práve ustanovenie o prechode záväzkov zdravotníckych zariadení je ustanovením, ktoré má pred osobitným predpisom prednosť, a treba v prípade, ak nastane stav predpokladaný zákonom o zdravotnom poistení, uplatniť úpravu v zákone o zdravotnom poistení. Vyhlásenie konkurzu jednoznačne deklarovalo stav, že nie je možné uspokojiť záväzky zdravotníckych zariadení. Súd nesprávne skonštatoval a posúdil ustanovenie v tom smere, že pre všetkých veriteľov nastali štandardné podmienky a treba postupovať podľa stanoveného postupu. Súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, že záväzky P. nemohli vyhlásením konkurzu prejsť na žalovaného, nakoľko likvidácia nebola ukončená, ale len prerušená, záväzky zdravotníckych zariadení možno uspokojiť v rámci prebiehajúceho konkurzného konania, prechod záväzkov nastáva až ukončením likvidácie, keď je zrejmé, ktoré záväzky a v akom rozsahu zostali neuspokojené, pričom túto skutočnosť možno hodnoverne ustáliť až na základe účtovnej uzávierky, vyhotovenej ku dňu skončenia likvidácie a zániku zrušenej poisťovne.

Zákon o zdravotnom poistení v znení ku dňu vyhlásenia konkurzu však žiadnym spôsobom nespájal prechod záväzkov so schválením účtovnej závierky vyhotovenej likvidátorom. Zákon stanovoval jedinú podmienku, v dôsledku ktorej mali záväzky zdravotníckych zariadení osobitný právny režim pre ich prechod na žalovaného, a to nemožnosť ich uspokojenia z majetku

zrušenej poisťovne. Je zrejme, že likvidácia smeruje k plnému uspokojeniu veriteľov likvidovaného subjektu. Takáto možnosť uspokojenia nie je. Zákonnodarca v prípade, ak by viazal v predmetnom ustanovení prechod záväzkov zdravotníckych zariadení až na schválenie účtovnej závierky, tak by to v zákone jednoznačne vyjadril. V prípade, ak by mal nastať prechod záväzkov až po určitom konaní, muselo by to byť v zákone vyjadrené, a v tomto prípade by nemohol byť stav nemožnosti iba daný. Už samotný výraz „nie je možné“ predpokladá iba nemožnosť uspokojenia. V opačnom prípade by ustanovenie zákona muselo znieť „ak nebolo možné“, aby mohlo byť vykladané tak, ako ho vykladá žalovaný i súd, t. j. po určitom konaní, v ktorom mali byť záväzky uspokojené.

Opodstatnenosť tohto výkladu možno vyvodiť i z následnej novelizácie, keď došlo k úprave príslušných ustanovení zákona o zdravotnom poistení, upravujúcim zrušenie a zánik rezortnej zdravotnej poisťovne. Súd, ako i žalovaný na predjednanú vec vzťahovali a neopodstatnenosť návrhu žalobcu odôvodňovali i ustanoveniami novely zákona č. 233/2001 Z. z. V predjednanom prípade došlo k protiprávnej a nezákonnej aplikácii právneho predpisu so spätnou účinnosťou, nakoľko táto novelizácia sa nemala v žiadnom prípade uplatňovať na právne vzťahy vzniknuté pred jej účinnosťou, t. j. nemožno ju uplatniť na povinnosť úhrady záväzkov zo strany žalovaného, ktoré na neho prešli zo zrušenej poisťovne pred jej účinnosťou, t. j. žalovaný nemôže tvrdiť, že ešte neuplynula lehota na plnenie.

V našom právnom systéme je zákaz retroaktivity zakotvený v či. 40 ods. 6 zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a taktiež v či. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky. Tieto ustanovenia sa síce týkajú iba tresnosti a trestu za trestný čin, je však potrebné z dôvodu rešpektovania právnej istoty vykladať ich extenzívne, t. j. aj na ostatné právne vzťahy.

Ak teda nebola v novelizácii zákona o zdravotnom poistení - v zákone č. 233/2001 Z. z. upravená pravá alebo nepravá retroaktivita, vzťahuje sa na tento predpis zákaz retroaktivity.

Súd aplikoval v rozpore so zákonom na právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným ustanovenia zákona č. 233/2001 Z. z. Zo strany súdu došlo k pochybeniu pri právnom posúdení tejto novelizácie. Predmetná novelizácia zároveň potvrdzuje, že prechod záväzkov zo zrušenej zdravotnej poisťovne nemôže nastať až v tom čase, v ktorom uvádza žalovaný a z ktorého vychádzal pri rozhodnutí súd - až po právnom ukončení likvidácie alebo v prípade vyhlásenia konkurzu, najskôr vydaním rozhodnutia o zrušení konkurzu z dôvodu nedostatku majetku, podľa toho, ktorá skutočnosť nastá-

ne skôr. Zákonodarca však okrem toho, že stanovil zdroje úhrady, stanovil lehoty, do ktorých sa záväzky zrušenej poisťovne, ktoré prešli do inej poisťovne, uhrádzajú s tým, že pre začiatok plynutia lehoty stanovil dva momenty, 24 mesiacov od:

- schválenia účtovnej závierky poisťovne ku dňu jej vstupu do likvidácie,
- od nadobudnutia účinnosti vyhlásenia konkurzu na poisťovňu.

Z formulácie ustanovenia je zrejmé, že v čase, keď lehoty začnú plynúť, musia záväzky zrušenej poisťovne už prejsť, nakoľko zákonodarca ponechal čas prechodu záväzkov v nadväznosti na skutočnosť, že nie je možné uspokojiť záväzky zrušenej poisťovne. Ak dôjde k zisteniu, že nie je možné uspokojiť záväzky zrušenej poisťovne, tieto prejdú na poisťovňu, ktorá prevzala poistencov zrušenej poisťovne. Táto je povinná ich uspokojiť do 24 mesiacov, buď od schválenia účtovnej závierky alebo od účinnosti vyhlásenia konkurzu, podľa toho, ktorá lehota začne plynúť skôr. To znamená, že záväzky už najneskôr vyhlásením konkurzu museli prejsť, poisťovňa ich musí uhradiť v danej lehote, a to bez ohľadu na to, či konkurz skončil alebo nie. Nemožno teda vykladať zákon v tom zmysle, že pokiaľ nie je ukončený konkurz, nemožno uspokojiť veriteľov, nakoľko neprešli záväzky, pretože záväzky vyhlásením konkurzu jednoznačne prešli na poisťovňu a zákonodarca už len stanovil lehotu, v ktorej majú byť záväzky uspokojené.

Rovnako súd nesprávne posúdil začiatok a plynutie lehoty od schválenia účtovnej závierky poisťovne ku dňu jej vstupu do likvidácie v posudzovanej veci. Jednou zo základných povinností likvidátora, ako štatutárneho orgánu spoločnosti v likvidácii, vyplývajúcej zo zákona o účtovníctve, je povinnosť zostaviť účtovnú závierku ku dňu predchádzajúcemu dňu vstupu spoločnosti do likvidácie. Súd žiadnym spôsobom nevykonal dokazovanie, či takáto účtovná závierka nebola zostavená, resp. z akého dôvodu nebola schválená. Účtovná závierka ku dňu vstupu do likvidácie sa vykonáva hneď po vstupe spoločnosti do likvidácie, nie až po jej ukončení. Je zrejmé, že i táto lehota je zakotvená v zákone tak, aby v prípade, ak dôjde vykonaním účtovnej závierky ku dňu vstupu do likvidácie k zisteniu, že nie je možné uspokojiť záväzky zrušenej poisťovne, začne plynúť lehota na uspokojenie záväzkov, ak ešte nebol vyhlásený konkurz, nakoľko samotným zistením došlo k prechodu záväzkov.

Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania a že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný pros-

triedok je prípustný, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Z o d ť o v o d n e n i a :

D. z. p. „P.“ bola zrušená rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 3215/1999-A z 1. júla 1999. Dňa 20. apríla 2001 na návrh likvidátora bol vyhlásený konkurz na majetok P. Vyhlásením konkurzu došlo zo zákona k prerušeniu likvidácie, do ktorej P. vstúpila v dôsledku zrušenia (§ 34 ods. 4 prvá veta zákona č. 273/1994 Z. z. v znení ku dňu 1. júla 1999). Pohľadávky uplatňované žalobcom v tomto konaní mu vznikli v rokoch 1997, 1998 a 1999 voči zdravotnej poisťovni P. Žalobca vychádza z právneho názoru, že zrušením uvedenej poisťovne jej záväzky už prešli na žalovaného, keď zákon ku dňu vyhlásenia konkurzu na P. stanovoval jedinú podmienku, v dôsledku ktorej mali záväzky zdravotníckych zariadení osobitný právny režim pre ich prechod na žalovaného, a to nemožnosť ich uspokojenia z majetku zrušenej poisťovne. Vyhlásenie konkurzu znamená, že takéto možnosť uspokojenia nie je. Tento právny názor žalobcu nemá oporu v platnom právnom poriadku.

V danej veci ide o osobitný prípad univerzálnej sukcesie, v ktorom pri zrušení právneho subjektu likvidáciou (počas konkurzu je prerušená) prechádzajú na právneho nástupcu práva a povinnosti v rozdielnom časovom horizonte. Niektoré povinnosti prechádzajú už dňom zrušenia (napr. prevzatie poisťencov) a niektoré prechádzajú (napr. záväzky) až po splnení ďalších zákonom stanovených podmienok. V zmysle ustanovenia § 34 ods. 3 druhá veta zákona č. 273/1994 Z. z. záväzky zrušenej poisťovne prechádzajú na žalovaného až vtedy, keď z majetku zrušenej poisťovne nie je možné uspokojiť záväzky poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam. Vstup rezortnej poisťovne do likvidácie a ani vyhlásenie konkurzu na jej majetok ešte bez ďalšieho neznamená (ako sa mylne domnieva žalobca), že z majetku zrušenej poisťovne nie je možné uspokojiť záväzky (ich časť) voči zdravotníckym zariadeniam. Cieľom konkurzu je dosiahnuť pomerné uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku (§ 2 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení jeho noviel). Teda až keď v rámci konkurzu v súlade so zákonom o konkurze a vyrovnaní budú stanoveným spôsobom usporiadané majetkové pomery zrušenej poisťovne P., až potom bude možné posúdiť, či je splnená zákonná podmienka uvedená v § 34 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z. z., že z majetku zrušenej poisťovne nie je možné uspokojiť záväzky. Preto dovolací súd sa stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu, že aj pokiaľ ide

o zrušenú poisťovňu P., po vyhlásení konkurzu na jej majetok, aj pre žalobcu platia tie isté štandardné podmienky vyplývajúce z konkurzného konania, ako platia aj pre ostatných veriteľov. Napokon obdobný právny názor bol zaujatý aj v ďalších rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako na to tiež už poukázal odvolací súd. Pokiaľ ide o názor dovolateľa, týkajúci sa výkladu ustanovenia § 34 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení po novele vykonanej zákonom č. 233/2001 Z. z., k tomu dovolací súd uvádza, že vyššie uvedené závery dovolacieho súdu vyplývajú zo znenia tohto ustanovenia pred touto novelou. Preto úvahy týkajúce sa retroaktivity tejto novely sú v danom prípade celkom bezpredmetné. Ak názor žalovaného v danej veci vychádza už aj z uvedenej novely, je zrejmé, že tento jeho postup je vo veci právne bezpredmetný.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, a preto dovolanie podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Žalobca v dovolacom konaní nebol úspešný a žalovanému trovy v tomto konaní nevznikli, preto dovolací súd ich náhradu účastníkom nepriznal.

6.

ROZHODNUTIE

Úroky z omeškania vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby možno priznať najskôr od 1. mája 1995.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2005, sp. zn. 5 Obdo 4/2004)

Okresný súd L. rozsudkom, č. k. 14Cb 420/01-56, uložil odporkyni zaplatiť navrhovateľovi 4 538,20 Sk s 22 % úrokom z omeškania od 15. februára 2002 do zaplatenia a trovy konania 500,- Sk. Konanie o sumu 22 884,70 Sk zastavil a vo zvyšku návrh zamietol.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ sa domáhal zaplatenia sumy 27 422,90 Sk s príslušenstvom na základe zmluvy o nájme nebytových priestorov z 9. decembra 1992, titulom nájomného a záloh za plnenie služieb spojených s užívaním nebytového priestoru. Navrhovateľ vykonal ročné zúčtovanie za rok 1993 faktúrou č. 26105 z 5. januára 1995, z ktorej mala odporkyňa zaplatiť 27 422,90 Sk.

Navrhovateľ podaním doručeným súdu 15. mája 2002 vzal návrh do výšky 22 884,70 Sk späť a žiadal priznať istinu 4 538,20 Sk s 3 % úrokom z omeškania od 20. januára 1995 do 30. apríla 1995 a s 22 % úrokom z omeškania od 1. mája 1995 do zaplatenia.

Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a zistil, že medzi navrhovateľom a odporkyňou bola uzavretá zmluva o nájme nebytových priestorov, na základe ktorej užívala nebytové priestory navrhovateľa, ktorý za rok 1993 až 1995 vykonal zúčtovanie nákladov, spojených s užívaním, pričom dlh podľa navrhovateľa predstavoval sumu 27 422,90 Sk. Odporkyňa s návrhom do výšky 22 884,70 Sk nesúhlasila, na základe čoho vzal navrhovateľ v tejto časti návrh späť. Súd konanie v tejto časti zastavil podľa § 96 O. s. p.

Odporkyňa nesúhlasila tiež s úrokom z omeškania z dôvodu, že ho možno účtovať len vtedy, ak je vyúčtovaná istina správna.

Súd sa priklonil k tvrdeniu odporkyne ohľadne úroku z omeškania, a preto návrhu vyhovel vo výške 4 538,20 Sk s 22 % úrokom z omeškania ročne od 15. mája 2002, t. j. od dátumu, kedy došlo k čiastočnému späťvzatiu návrhu.

O trovách rozhodol podľa § 142 ods. 3 O. a. p.

Navrhovateľ podal proti rozsudku v časti úroku z omeškania v zákonnej lehote odvolanie. V odôvodnení odvolania uviedol, že odporkyňa so zaplatením sumy 4 538,20 Sk bola v omeškaní od 20. januára 1995. preto mal byť navrhovateľovi priznaný úrok z omeškania z tejto sumy vo výške 3 % od 20. januára 1995 do 30. apríla 1995 a vo výške 22 % od 1. mája 1995 14. mája 2002 a nie len od 15. mája 2002.

Krajský súd v B, B., ako súd odvolací, prejednal vec a zistil, že odvolanie je dôvodné, preto v časti úrokov z omeškania rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že navrhovateľovi priznal zo sumy 4 538,20 Sk úrok z omeškania vo výške 3 % od 20. januára 1995 do 30. apríla 1995, vo výške 22 % od 1. mája 1995 do 12. decembra 1996, vo výške 17,6 % od 13. decembra 1996 do 31. decembra 2001, vo výške 15,5 % od 1. januára 2002 do 26. apríla 2002, vo výške 16,5 % od 27. apríla 2002 do 17. novembra 2002 a vo výške 13 % od 18. novembra 2002 do zaplatenia.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že medzi účastníkmi bola uzavretá zmluva o nájme nebytových priestorov, za účelom prevádzkovania kozmetiky, V zmluve si dohodli penu nájomného, zálohové platby za dodávky tepla, vody štvrťročne 1 000,- Sk, ako i náklady za služby, a to odvoz smeti, energiu tiež štvrťročne 100,- Sk. Navrhovateľ faktúrou č. 26105 z 5. januára 1995 vyúčtoval odparkyni skutočné náklady za užívanie nebytových priestorov v sume 27 422,90 Sk, z ktorých v časti 22 488,70 Sk vzal návrh späť.

Odvolací súd z vykonaného dokazovania mal za ne pochybné, že odporkyňa mala povinnosť zaplatiť, sumu 4 538,20 Sk titulom vyúčtovania skutočných nákladov podľa zmluvy o nájme.

Odvolací súd v súlade s ustanovením § 171 ods. 1 ObčZ, v spojení s ustanovením § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. mal za preukázané, že súd prvého stupňa síce správne zistil skutkový stav, ale vyvodil nesprávny záver v časti týkajúcej sa úroku z omeškania, pretože navrhovateľovi vznikol nárok na úrok z omeškania od 20. januára 1995 v percentuálnych sadzbách zodpovedajúcich dvojnásobku diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska.

O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že ich navrhovateľovi nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

Navrhovateľ podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie podaním zo dňa 23. mája 2003, ktoré doplnil dôvodmi v podaní zo dňa 20. júna 2003.

V odôvodnení dovolania vytkol odvolaciemu súdu nesprávny právny záver v súvislosti s výkladom § 10 ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v tom, že súd menil výšku úrokových sadzieb podľa zmien diskontnej sadzby. Poukázal na to, že § 3 nariadenia vlády výšku úrokov viaže na dvojnásobok diskontnej sadzby platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, preto mal odvolací súd odvolaniu vyhovieť v plnom rozsahu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O. s. p.), vec prejednal podľa § 242 ods. 1 a § 243a ods. 1 O. s. p. a zistil, že dovolanie je podľa § 238 ods. 1 prípustné a bolo podané v súlade s ustanovením § 241 O. s. p.

Z o d ô v o d n e n i a :

Úlohou dovolacieho súdu bolo skúmať, či právny záver vyslovený odvolacím súdom bol správny.

Dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu, že sa pri rozhodovaní o priznaných úrokov z omeškania mal riadiť dvojnásobkom diskontnej sadzby, určenej NBS ku dňu počiatku omeškania, k čomu zaujal dovolací súd nasledovný názor:

Úroky z omeškania vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby podľa § 10 ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., určenej NBS, možno priznať najskôr dňom 1. mája 1995. Do tohto dátumu určovala výšku úrokov z omeškania vyhláška č. 45/1964 Zb. (§ 1 ods. 1), podľa ktorej výška úrokov z omeškania predstavovala 3 % ročne. Dňa 1. mája 1995 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z., ktoré uvedenú vyhlášku zrušilo. Podľa § 3 nariadenia vlády výška úrokov z omeškania je dvojnásobok diskontnej sadzby, určenej NBS, platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného záväzku.

Úroky z omeškania vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby na základe splnomocnenia v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka určil vykonávací predpis. Vzhľadom na skutočnosť, že pre určenie výšky úroku z omeškania (aj podľa vyhlášky č. 87/1995 Z. z.) je zásadnou právnou skutočnosťou moment vzniku nároku na úrok z omeškania, teda dátum, resp. deň, keď k omeškaniu došlo. V danom prípade k omeškaniu došlo ešte pred účinnosťou vyhlášky č. 87/1995 Z. z., keď úrok z omeškania bol stanovený na 3 % ročne. Pokiaľ ide o použitie citovanej právnej normy aj na vzťahy, ktoré vznikli pred jej účinnosťou, treba rešpektovať všeobecne platné zásady posudzovania právnych vzťahov podľa práva vzniknutého v čase, keď právny vzťah vznikol. Ani úprava v občiansko-právnych vzťahoch v zásade nepri-

púšťa, aby sa podľa novej právnej úpravy posudzovala otázka vzniku právneho vzťahu a nárokov z neho vzniknutého za skoršieho práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dospel k záveru, že rozsudok v napadnutej časti je vecne správny, preto dovolanie podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Odporkyni trovy dovolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli.

7.

ROZHODNUTIE

Na úpravu starobného dôchodku priznaného podľa § 125 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov považovaného na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa nevzťahuje či. I. zákona č. 222/2003 Z. z. o zvyšovaní dôchodkov vyplácaných vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia, resp. poistenia.

Tento dôchodok, vyplácaný k 30. júnu príslušného kalendárneho roka, sa zvyšuje od 1. júla uvedeného roka o percento rastu priemerného služobného platu zisteného za predchádzajúci kalendárny rok v zmysle § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2006,
sp. zn. 1 SŽ-o- NS 71/2005)

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo 14. decembra 2004 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 17. februára 2004 vo veci zvýšenia výsluhového dôchodku. Skutkové zistenia žalovaného považoval súd prvého stupňa za dostatočné a jeho právne závery za správne.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca, ktorý namietal, že mu mal byť vyplatený dôchodok vo výške, v akej bol priznaný osobám, ktorým nárok vznikol v roku 1993, domáhal sa vyplatenia odchodného za rok 1993, ako aj rozdielu medzi príjmom, ktorý dosiahol v roku 1968 do doby vzniku nároku na dôchodok v roku 1993 a žiadal sumu 2 000 000,- Sk ako nemajetkovú ujmu za prepustenie zo zamestnania.

Žalovaný žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolaniu žalobcu nemožno vyhovieť,

Z o d ô v o d n e n i a :

Zo spisov vyplýva, že rozhodnutím odboru sociálneho zabezpečenia a zdravotníctva sekcie personálnych a sociálnych vecí žalovaného z 1. júla 2003 bol podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zvýšený výsluhový dôchodok žalobcu zo sumy 7 704,- Sk mesačne na sumu 7 974,- Sk mesačne, t. j. o 3,5 % s účinnosťou od 1. júla 2003. Žalovaný rozhodnutím zo 17. februára 2004 odvolanie žalobcu zamietol a napadnuté rozhodnutie prvostupňového orgánu žalovaného potvrdil.

Predmetom rozhodnutia žalovaného neboli nároky žalobcu na vyplatenie odchodného za rok 1993, ako aj rozdielu medzi príjmom, ktorý dosiahol v roku 1968 do doby vzniku nároku na dôchodok v roku 1993, ani nárok na vyplatenie sumy 2 000 000,- Sk za nemajetkovú ujmu, ktorá mu vznikla prepustením zo zamestnania, preto súd v správnom súdnictve nemohol dôvodnosť týchto nárokov žalobcu posudzovať, keď navyiac on sám sa v žalobe domáhal len zrušenia rozhodnutia žalovaného v dôchodkovej veci.

V dôsledku uvedených skutočností odvolací súd rovnako, ako súd prvého stupňa, posudzoval len zákonnosť rozhodnutia o zvýšení výsluhového dôchodku.

Žalobca bol od 16. júna 1993 poberateľom starobného dôchodku zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia. Rozhodnutím žalovaného zo 7. augusta 2002, potvrdeného rozhodnutím žalobcu zo 6. novembra 2002, bol starobný dôchodok žalobcu zvýšený na sumu 7 704,- Sk mesačne.

S účinnosťou od 1. júla 2002 došlo v dôsledku účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k premene starobného dôchodku žalobcu, priznaného podľa § 125 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov na výsluhový dôchodok. Tento dôchodok, vyplácaný k 30. júnu príslušného kalendárneho roka, sa zvyšuje od 1. júla uvedeného roku o percento rastu priemerného služobného platu, zisteného za predchádzajúci kalendárny rok v zmysle § 68 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení policajtov. Nemohol preto ani súd prvého stupňa vytýkať žalovanému, keď výsluhový dôchodok žalobcu vyplácaný vo výške 7 704,- Sk zvýšil o 270,- Sk (t. j. o 3, 5 %) na sumu 7 974,- Sk mesačne.

Na úpravu tohto dôchodku sa nevzťahuje či. I. zákona č. 222/2003 Z. z. o zvyšovaní dôchodkov, vyplácaných vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia, preto uvedené zákonné ustanovenie žalovaný na zvýšenie výsluhového dôchodku žalobcu aplikovať nemohol.

Odvolačný súd preto s poukazom na § 246c v spojení s § 250ja ods. 3 a § 219 O. s. p. odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

V odvolacom konaní žalobca úspech nemal a žalovanému trovy konania nevznikli, preto odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

8.

ROZHODNUTIE

Záver o dátume vzniku invalidity alebo čiastočnej invalidity je právne významný pre určenie rozhodného obdobia, potrebného na posúdenie vzniku nároku na dávku. Dokazovanie o tejto otázke musí byť vykonané spôsobom, aby o dátume vzniku invalidity alebo čiastočnej invalidity nevznikli pochybnosti.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2006, sp. zn. ISdo 14/2005)

Odporkyňa rozhodnutím z 15. decembra 2003 zamietla podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok s odôvodnením, že navrhovateľ nespĺnil podmienku potrebnej doby poistenia (zamestnania).

Krajský súd v B. na návrh navrhovateľa preskúmal uvedené rozhodnutie odporkyne a rozsudkom z 15. júna 2004 ho potvrdil, keď po vykonanom dokazovaní dospel k záveru zhodnému s odporkyňou, že navrhovateľ podmienku potrebnej doby poistenia (zamestnania) pre priznanie invalidného dôchodku nespĺňa, lebo v posledných 10 rokoch pred vznikom invalidity neodpracoval 5 rokov v zamestnaní.

Navrhovateľ sa proti rozsudku krajského súdu včas odvolal, dožadujúc sa opätovného posúdenia jeho nároku a priznania invalidného dôchodku.

Odporkyňa navrhla rozsudok krajského súdu ako správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom z 31. mája 2005 zmenil rozsudok Krajského súdu v B. z 15. júna 2004 tak, že rozhodnutie odporkyne z 15. decembra 2003 zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Podľa názoru odvolacieho súdu pochybil súd prvého stupňa, keď dospel k záveru, že odporkyňa postupovala v súlade so zákonom, keď podľa § 29 zákona zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie invalidného dôchodku. Zaujal právne stanovisko, podľa ktorého odporkyňa bola povinná rozhodnúť až po zistení, či navrhovateľ spĺňa podmienky nároku na sociálny dôchodok a po novom posúdení doby zamestnania, resp. poistenia navrhovateľa.

Proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podala odporkyňa včas dovolanie. Namietala, že odvolací súd nepostupoval správne, keď zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že preskúmané rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, lebo konanie o sociálnom dôchodku nebolo súčasťou konania o invalidnom dôchodku a pre posúdenie odpracovanej doby zamestnania (resp. poistenia) bolo dokazovanie vykonané v dostatočnom rozsahu.

Navrhovateľ žiadal dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2, § 250s ods. 2 O. s. p.), prejednal dovolanie bez pojednávania a dospel k záveru, že dovolaniu odporkyne vyhovieť nemožno.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Základnou podmienkou pre vznik nároku na invalidný dôchodok (čiasočný invalidný dôchodok) je dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, zhoršený v rozsahu a s následkami, ktoré boli v čase rozhodovania o dávke predpokladané v § 29 ods. 3 zákona. Zhoršenie zdravotného stavu na stupeň invalidity, resp. čiastočnej invalidity zakladá nárok na invalidný, resp. čiastočný invalidný dôchodok za splnenia všetkých podmienok vyžadovaných v § 29, prípadne v § 37 zákona.

Na skúmanie skutkových okolností, týkajúcich sa miery zhoršenia zdravotného stavu navrhovateľa a posúdenie podmienok vzniku nároku na dôchodok, podmienený dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, bolo potrebné najskôr zistiť, kedy sa navrhovateľ stal invalidným, resp. čiastočne invalidným.

Zo záverov posudku posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia č. 4 Sociálnej poisťovne, pobočky v B. so sídlom v B. z 31. mája 2002 vyplýva, že navrhovateľ je čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona s účinnosťou od 1. januára 2002. Z ďalšieho posudku, vyhotoveného naposledy 29. októbra 2003 Posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia č. 4 Sociálnej poisťovne pobočky v B. so sídlom v B. vyplýva, že navrhovateľ je invalidný od 9. septembra 2003.

Hoci navrhovateľ namietal dátum vzniku čiastočnej invalidity a tvrdil, že rozsah jeho zachovanej pracovnej schopnosti bol zmenšený aspoň na stupeň čiastočnej invalidity už následkom poranenia z augusta 1996 (ktoré bolo spôsobené trestným činom), odporkyňa sa uvedenými námietkami navrhovateľa dostatočne nezaoberala.

Zistenie dátumu vzniku invalidity (ale aj čiastočnej invalidity) navrhovateľa bolo významné pre určenie rozhodného obdobia posledných 10 rokov pred vznikom invalidity (resp. čiastočnej invalidity navrhovateľa). Podľa výsledkov znaleckého dokazovania, ktoré určí nad akúkoľvek pochybnosť dátum vzniku invalidity (resp. čiastočnej invalidity) navrhovateľa aj po vysporiadaní sa s jeho tvrdením, že mu invalidita, resp. čiastočná invalidita vznikla už ako následok poranenia v auguste 1996, bude možné určiť rozhodné obdobie 10 rokov, a tým bude možné dostatočne presvedčivo zhodnotiť aj splnenie podmienky potrebnej doby zamestnania 5 rokov v posledných 10 rokoch pred vznikom invalidity, resp. čiastočnej invalidity.

Osobitne treba zdôrazniť, že aj v prípade, ak by navrhovateľ žiadal o priznanie invalidného dôchodku, musela sa odporkyňa zaoberať aj jeho nárokom na čiastočný invalidný dôchodok, čo platí aj opačne.

Povinnosťou odporkyne bolo všetkými dostupnými prostriedkami zisťovať, kedy sa stal navrhovateľ čiastočne invalidným, resp. invalidným, a to postupom podľa zákona č. 100/1988 Zb., vrátane nariadeného znaleckého dokazovania na rozsah zachovanej pracovnej schopnosti navrhovateľa pri poškodení zraku, ale aj s prihliadnutím na prípadné psychiatrické ťažkosti navrhovateľa. Len po dostatočnom preskúmaní dátumu vzniku invalidity, resp. čiastočnej invalidity navrhovateľa mohla odporkyňa zistiť rozhodné obdobie pre posúdenie nároku navrhovateľa na invalidný, resp. čiastočný invalidný dôchodok navrhovateľa a v jeho rámci splnenie podmienky potrebnej doby zamestnania (poistenia).

Takéto dokazovanie v potrebnom rozsahu však odporkyňa nevykonala, preto jej záver o dátume vzniku invalidity alebo čiastočnej invalidity a následne o posúdení rozhodného obdobia pre posúdenie vzniku nároku na dávku nie je dostatočne doložený vykonaným dokazovaním a pre rozhodnutie vo veci postačuje.

Možno však akceptovať výhradu odporkyne, že nebolo jej povinnosťou skúmať podmienky vzniku nároku na sociálny dôchodok, alebo vzniku nároku na sociálne dávky navrhovateľa, lebo konanie o tomto dôchodku v danej veci nebolo rozhodujúce a do právomoci odporkyne už nepatrí.

Z evidenčného materiálu, nachádzajúceho sa v dávkovom spise odporkyne vyplýva, že navrhovateľ bol pred 1. januárom 2002 (teda pred odporkyňou označeným dátumom vzniku čiastočnej invalidity), zamestnaný v posledných desiatich rokoch (teda v období od 1. januára 1992 do 1. januára 2002) ako asistent patológie v Onkologickom ústave v B. od 21. februára 1994 do 29. mája 1994, v organizáciách AFG, spol. s r. o. a EXPORT - IM-

PORT s. r. o. v B. K. bol zamestnaný presne nezistený čas v období od 12. februára 1999 do 31. decembra 1999. V období od 10. apríla 1997 do 30. novembra 1997 a v období od 11. júna 2001 do 28. januára 2002 ako aj naďalej bol evidovaný v evidencii nezamestnaných ako uchádzač o zamestnanie, ale podpora v nezamestnanosti mu bola vyplácaná len v období od 13. júla 1999 v do 12. apríla 2000 (nie je riadne preukázané, či bol súčasne aj zamestnaný v období od 13. júla 1999 do 31. decembra 1999). Pred odchodom do emigrácie bol ešte navrhovateľ zamestnaný v čase od 1. februára 1984 do 30. júna 1987 ako primár patológie Nemocnice s poliklinikou v S. L. v zamestnaní II. pracovnej kategórie.

Dovolací súd poukazuje ešte na skutočnosť, že navrhovateľ nepreukázal dostatočným spôsobom platenie poistného na dôchodkové poistenie. Doklady o zaplatení poistného na zdravotné poistenie nepreukazujú súčasne skutočnosť, že bolo zaplatené aj poistné na nemocenské, resp. dôchodkové poistenie. Dokazovanie, ktoré odporkyňa o tejto otázke vykonala, považoval dovolací súd za dostatočné.

Pokiaľ odporkyňa poukazovala na skutočnosť, že vykonanie dokazovania na okolnosť, či navrhovateľ spĺňa podmienky pre poberanie sociálneho dôchodku, alebo inej sociálnej dávky nie je právne významné pre posúdenie nároku navrhovateľa na invalidný, resp. čiastočný invalidný dôchodok, dovolací súd jej právny názor považuje za správny. Nesprávny právny názor, uvedený v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, však nemal jeho vplyv na vecnú správnosť preskúmaného rozsudku.

Vzhľadom na skutočnosť, že pri preskúvaní rozsudku odvolacieho súdu neboli zistené také pochybenia, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej (§ 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, podľa § 243b ods. 1 O. s. p. dovolaniu odporkyne nevyhovel a podané dovolanie zamietol.

V dovolacom konaní odporkyňa nemala úspech a navrhovateľovi nevznikli trovy, potrebné na úspešné obhajovanie jeho práva, nárok na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd účastníkom nepriznal (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

9.**ROZHODNUTIE**

Ak bol poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku určený termín kontrolnej lekárskej prehliadky podľa právnych predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a pred týmto dňom bol určený termín kontrolnej lekárskej prehliadky s lehotouj vykonania po 31. decembri 2003, mohla Sociálna poisťovňa preskúmať trvanie invalidity ako podmienky ďalšej existencie nároku na invalidný dôchodok až pri takto určenej kontrolnej lekárskej prehliadke.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2005, sp. zn. 1 So 151/2004)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 12. augusta 2004 potvrdil rozhodnutie z 3. decembra 2003, ktorým odporkyňa priznala navrhovateľke čiastočný invalidný dôchodok z dôvodu, že podľa posudku Posudkovej komisie Sociálneho zabezpečenia č. III. Sociálnej poisťovne, pobočky v Č. je navrhovateľka čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je schopná vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok.

Krajský súd zároveň zrušil rozhodnutie odporkyne z 2. februára 2004, ktorým rozhodla o zvýšení invalidného dôchodku od 1. februára 2004.

Proti rozsudku prvostupňového súdu v časti o zrušení rozhodnutia z 2. februára 2004 odporkyňa podala odvolanie, v ktorom namietala nesprávnosť postupu súdu a poukázala na ustanovenie § 263 ods. 1 a 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), v zmysle ktorých čiastočný invalidný dôchodok, ktorý bol priznaný pred 1. januárom 2004 sa považuje po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume, v akej patril k 31. decembru 2003 a naďalej sa vypláca v sume, v akej patril do dňa preskúmania invalidity.

Vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľka súhlasila s obsahom napadnutého rozsudku.

Najvyšší súd, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je dôvodné.

Z obsahu pripojeného súdneho a administratívneho spisu vyplýva, že odporkyňa rozhodnutím z 3. decembra 2003 priznala navrhovateľke čiastočný invalidný dôchodok z dôvodu, že podľa posudku Posudkovej komisie Sociálneho zabezpečenia č. III. Sociálnej poisťovne, pobočky v Č. nie je invalidná podľa § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení, ale je čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 písm. b) citovaného zákona nakoľko pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je schopná vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok.

Odporkyňa následne dňa 26. marca 2004 rozhodla o odňatí invalidného dôchodku (na základe posudku Posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Č. z 2. marca 2004) a toto rozhodnutie neskôr sama zrušila rozhodnutím zo 16. júna 2004 (na základe posudku Posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne - ústredie so sídlom v Ž. z 21. apríla 2004). Rozhodnutím z 2. februára 2004 rozhodla o zvýšení invalidného dôchodku od splátky vo februári 2004,

Krajský súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že predmetom súdneho konania zostalo rozhodnutie o priznaní čiastočného invalidného dôchodku a rozhodnutie o zvýšení invalidného dôchodku (na ktorý bol zmenený čiastočný invalidný dôchodok). Z dôvodu, že navrhovateľka spĺňala podmienky čiastočnej invalidity podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení, rozhodnutie odporkyne o priznaní čiastočného invalidného dôchodku považoval za správne a ako také ho podľa § 250q ods. 2 O. s. p. potvrdil.

Rozhodnutie odporkyne z 2. februára 2004 o zvýšení invalidného dôchodku od 1. februára 2004 zrušil z dôvodu, že podľa jeho názoru výška vyplácaného dôchodku, ktorú odporkyňa zvyšovala, nezodpovedala poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a potom i samotné zvýšenie tohto dôchodku nezodpovedá zákonu, pričom poukázal na ustanovenie § 263 zákona o sociálnom poistení.

Pretože odporkyňa svojím odvolaním napadla rozsudok súdu len v časti o zrušení jej rozhodnutia z 2. februára 2004 a vo zvyšnej časti (o potvrdení jej rozhodnutia o priznaní čiastočného invalidného dôchodku) sa stal rozsudok právoplatným, odvolací súd sa v súlade s ustanovením § 221 ods. 1 O. s. p. zaoberal zákonnosťou napadnutého rozhodnutia a postupu súdu v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania a dospel k záveru, že pokiaľ kraj-

ský súd zrušil rozhodnutie odporkyne z 2. februára 2004, vychádzal z ne-správneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané pred 1. januárom 2004, sa považujú do 31. decembra 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovenými predpismi do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

V súlade s citovaným ustanovením bolo preto potrebné čiastočný invalidný dôchodok navrhovateľky považovať od 1. januára 2004 za invalidný dôchodok v sume, v akej jej patril do 31. decembra 2003 a pretože jej bol priznaný od 9. novembra 2003 (rozhodnutím z 3. decembra 2003) v sume 3 465,- Sk, t. j. za účinnosti zákona o sociálnom zabezpečení, odporkyňa ho dôvodne v súlade s § 293a zákona o sociálnom poistení zvýšila od 1. februára 2004 (o 4 % mesačnej sumy dôchodku, t. j. o 141,- Sk) na 3 650,- Sk mesačne.

Vzhľadom na ustanovenie § 263 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého nemožno postupovať inak, než invalidný dôchodok, za ktorý je považovaný pôvodný čiastočný invalidný dôchodok, naďalej vyplácať v sume, v akej patril do dňa preskúmania invalidity, odvolací súd nepovažoval za dôvodný záver krajského súdu o tom, že suma dôchodku, ktorú odporkyňa zvyšovala, nezodpovedá miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, a potom i následné zvýšenie tohto dôchodku nezodpovedá skutkovému stavu.

Treba prisvedčiť odporkyňi, že svojím rozhodnutím z 2. februára 2004 o zvýšení dôchodku navrhovateľky plne rešpektovala citovanú zákonnú úpravu a žiadne iné dôchodkové nároky ním neriešila. Odvolací súd preto považoval jej postup za správny v súlade so zákonom a vzhľadom na to rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 220 O. s. p. zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne potvrdil (§250q ods. 2 O. s. p.).

V tejto súvislosti však treba pripomenúť, že odporkyňa podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení trvanie invalidity pre posúdenie trvania nároku na invalidný dôchodok preskúma podľa zákona o sociálnom poistení pri kontrolnej lekárskej prehliadke určenej pred 1. januárom 2004 s lehotou jej uskutočnenia po 31. decembri 2003 (ktorej termín bol v danom prípade určený pri rokovaní posudkovej komisie dňa 4. novembra 2003 na október 2005). Trvanie invalidity podľa tohto zákona Sociálna poisťovňa preskúma-va aj vtedy, ak poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného inva-

lidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 1. januárom 2004 nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. Po preskúmaní trvania invalidity sa nárok na výplatu invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ktoré sa od 1. januára 2004 podľa odseku 1 považujú za invalidný dôchodok, posudzuje podľa predpisu účinného od 1. januára 2004.

10.

ROZHODNUTIE

Dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40 resp. § 138 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nie je totožný s výsluhovým dôchodkom podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ide o samostatné dôchodkové dávky z dvoch rôznych systémov sociálneho zabezpečenia.

Ak má dôchodca nárok na výsluhový dôchodok zo systému sociálneho zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov a súčasne má nárok na pomerný starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia), neprichádza do úvahy použitie § 55 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005, sp. zn. 4 So 239/04)

Krajský súd v T. rozsudkom z 12. októbra 2004 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 15. marca 2004 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 13. mája 2004. Uvedenými rozhodnutiami odporkyňa zrušila svoje rozhodnutia z 8. marca 2004, ktorými navrhovateľovi od 1. septembra 2002 podľa § 26a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) priznala pomerný starobný dôchodok profesionálneho vojaka v sume 3 092,- Sk, od splátky za júl 2003 ho zvýšila na 3 278,- Sk a od 1. februára 2004 na 3 410,- Sk mesačne. Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľovi bol Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky od 1. januára 1988 podľa §§ 122 až 124 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení v ňom neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení“) priznaný starobný dôchodok, ktorý sa od 1. júla 2002 považuje za výsluhový dôchodok. Navrhovateľ splnil podmienky vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom odporkyne, že tým došlo k splneniu podmienok nároku na dva dôchodky rovnakého druhu, a preto sa pomerný starobný dôchodok podľa § 55 zákona o sociálnom zabezpečení nevypláca. Krajský súd súčasne poukázal na skutočnosť, že odporkyňa o žiadosti navrhovateľa rozhodla už rozhodnutím zo 17. júla 2003, proti ktorému navrhovateľ nepodal včas opravný prostriedok, a preto toto rozhodnutie nemohlo byť súdom preskúmané.

Rozsudok napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním z 30. novembra 2004. Po priznaní výsluhového dôchodku odpracoval ďalších takmer 13 rokov, počas ktorých riadne odvádza odvody do systému dôchodkového zabezpečenia. Odporkyňa je preto povinná túto dobu akceptovať a zhodnotiť. Ustanovenie § 55 zákona o sociálnom zabezpečení, upravujúce súbeh dôchodkov, sa nevzťahuje na súbeh pomerného starobného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov. Uvedené ustanovenie nemožno aplikovať na jeho výsluhový dôchodok. Navrhovateľ preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení z 29. decembra 2004 navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, v súlade s § 250s ods. 2 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že:

- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky od 1. januára 1988 podľa §§ 122 až 124 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení priznalo navrhovateľovi starobný dôchodok,
- » podľa údajov v žiadosti o pomerný starobný dôchodok z 9. decembra 2002 navrhovateľ pracoval od 18. januára 1988 do 30. septembra 1999 v Stavebnom bytovom družstve v T. a na Krajskom riaditeľstve P. zboru v T. a od 1. septembra 2001 do 31. augusta 2002 v Agrochemickom podniku v T.,
- v rozhodnutím zo 17. júla 2003 odporkyňa určila, že navrhovateľovi nárok na pomerný starobný dôchodok od 1. septembra 2002 vznikol, ale podľa § 55 zákona o sociálnom zabezpečení sa mu nevypláca. Toto rozhodnutie bolo navrhovateľovi doručené 24. júla 2003, ale navrhovateľ ho opravným prostriedkom nenapadol, preto nadobudlo právoplatnosť,
- rozhodnutím č. 1 z 8. marca 2004 však odporkyňa podľa § 26a zákona o sociálnom zabezpečení od 1. septembra 2002 navrhovateľovi pomerný starobný dôchodok profesionálneho vojaka priznala v sume 3 092,- Sk mesačne po zhodnotení dôb zamestnania od 18. januára 1988 do 30. septembra 1999 a od 1. septembra 2001 do 31. augusta 2002. Rozhodnutiami č. 2 a 3 z 8. marca 2004 súčasne tento dôchodok upravila od júla 2003 na 3 278,- Sk a od 1. februára 2004 na 3 410,- Sk mesačne. Napadnutým rozhodnutím z 15. marca 2004 v spojení s rozhodnutím z 13. mája 2004 roz-

hodnotia z 8. marca 2004 zrušila s odôvodnením, že výsluhový dôchodok a pomerný starobný dôchodok sú dôchodky zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia, a preto sa pomerný starobný dôchodok nevypláca podľa § 55 zákona o sociálnom zabezpečení.

Okolnosť, že odporkyňa o žiadosti o pomerný starobný dôchodok rozhodla už rozhodnutím zo 17. júla 2003 a navrhovateľ proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nepodal, nie je právne významná, lebo vydaním rozhodnutí z 8. marca 2004 odporkyňa o nároku na pomerný starobný dôchodok rozhodla znovu tak, že žiadosti navrhovateľa vyhovel. Predmetom preskúmania súdom preto mohlo byť iba rozhodnutie z 15. marca 2004 v spojení s rozhodnutím z 13. mája 2004.

V konaní nebolo sporné, že navrhovateľovi bol podľa §§ 122 až 124 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení od 1. januára 1988 priznaný starobný dôchodok.

Siedma časť zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení v §§ 119 až 135 upravovala sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a Zboru nápravnej výchovy, pričom ustanovenia §§ 122 až 124 upravovali podmienky nároku a výšku ich starobného dôchodku.

S účinnosťou od 1. júla 2002 sa starobný dôchodok podľa § 125 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a o zmene a doplnení niektorých zákonov považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona. To znamená, že počnúc 1. júlom 2002 ide o výsluhový dôchodok zo systému sociálneho zabezpečenia policajtov.

Zákon o sociálnom zabezpečení upravuje nároky zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia a v § 26 upravuje všeobecné podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok.

Podľa § 26a zákona o sociálnom zabezpečení policajtov, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby má nárok na pomerný starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 10 rokov a dosiahol vek aspoň 60 rokov.

Už z názvu § 26a zákona o sociálnom zabezpečení („Podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok profesionálneho vojaka“) vyplýva, že toto ustanovenie ako tzv. *lex specialis* upravuje podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok policajtov, profesionálnych vojakov a vojakov prípravnej služby (ďalej len „policajti“) osobitne. V tomto ustanovení sa odráža úmysel zákonodarcu poskytnúť policajtom po ukončení ich profesionálnej služby dávku dôchodkového zabezpečenia v prípade pokračovania v účasti na sociálnom zabezpečení vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia.

Zrejmé je, že po skončení služby príslušníka ZNB navrhovateľ bol na dôchodkovom zabezpečení zúčastnený ako zamestnanec [§ 6 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení] viac ako 12 rokov, splnil preto podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok profesionálneho vojaka podľa § 26a ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení.

Podľa § 55 prvej vety zákona o sociálnom zabezpečení ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu viacerých dôchodkov toho istého druhu alebo ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov, vypláca sa iba jeden dôchodok, a to vyšší (najvyšší).

Za starobný dôchodok sa považuje aj pomerný starobný dôchodok (§ 7 písm. a) bod 1 zákona o sociálnom zabezpečení).

Podmienky nároku na dôchodok za výsluhu rokov upravujú ustanovenia §§ 40 až 44 a § 138 zákona o sociálnom zabezpečení.

Dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40, resp. § 138 zákona o sociálnom zabezpečení už podľa svojho názvu nie je totožný s výsluhovým dôchodkom podľa zákona č. 328/2002 Z. z. Ide o dávky z dvoch rôznych systémov sociálneho zabezpečenia.

Navrhovateľ je poberateľom výsluhového dôchodku zo systému sociálneho zabezpečenia policajtov. Ustanovenie § 55 zákona o sociálnom zabezpečení neupravuje súbeh tohto dôchodku s (pomerným) starobným dôchodkom. Pomerný starobný dôchodok mu preto patrí.

Právny názor odporkyne vyslovený v rozhodnutí z 15. marca 2004 je z uvedených dôvodov nesprávny a v rozpore so zákonom o sociálnom zabezpečení. Prijatie jej právneho názoru by navyiac viedlo k tomu, že oproti iným zamestnancom, ktorí by tak ako navrhovateľ boli zamestnaní celkom 48 rokov (36+12) a vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia by im bola hodnotená doba 48 rokov zamestnania, by policajti boli znevýhodnení, ak by sa im 12 rokov ďalšieho zamestnania nehodnotilo pre ich zabezpečenie v starobe.

Vzhľadom na uvedené krajský súd rozhodol nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav. Najvyšší súd preto podľa § 220 O. s. p. jeho rozsudok zmenil a rozhodnutie odporkyne z 15. marca 2004 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 13. mája 2004 zrušil a vrátil na ďalšie konanie (§ 250q ods. 2 O. s. p.).

Účastníkom nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania, keďže úspešný navrhovateľ žiadne trovy nepreukázal a odporkyňa na náhradu trov nemá nárok.

U.

ROZHODNUTIE

Záver posudku posudkového lekára, že invalidita žiadateľa nevznikla pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, a preto nemohol byť vôbec zamestnaný, ani sa pripravovať na sústavné zamestnanie, je predmetom súdneho preskúmania v rámci zisťovania vecnej správnosti rozhodnutia.

Rovnako závery odborných lekárskeho vyšetrení žiadateľa o invalidný dôchodok o jeho schopnosti vykonávať sústavné zamestnanie (resp. odporúčané práce) musia byť dostatočné a presvedčivé aj v určení dátumu vzniku invalidity.

Posudok posudkového lekára súd v konaní hodnotí vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi a môže nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005, sp. zn. 4 So 241/2004)

Krajský súd v N. z 21. septembra 2004 rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne z 19. septembra 2003 v spojení so zmenovým rozhodnutím odporkyne z 20. februára 2004. Prvým rozhodnutím odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) s odôvodnením, že nie je invalidná podľa § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení. Ďalším rozhodnutím z 20. februára 2004 zamietla jej žiadosť o čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 259 a § 263 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) s odôvodnením, že vzhľadom na vek, ktorý dovŕšila do 29. júna 2001, t. j. do dňa vzniku čiastočnej invalidity, nezískala potrebnú dobu zamestnania menej ako jeden rok. Krajský súd si po doplnení dokazovania osvojil záver posudkovej komisie, že navrhovateľka nie je invalidná podľa § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení, a preto dospel k záveru, že nárok na invalidný dôchodok podľa § 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení jej nevznikol. Vzhľadom na skutočnosť, že od 29. júna 2001 je iba čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení a nebola zamestnaná (poistená) ani jeden deň (§ 29 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpe-

cení), súd dospel k záveru, že navrhovateľka nespĺňa ani podmienky nároku na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla, že pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nebola schopná ukončiť povinnú školskú dochádzku a ukončila len šiesty ročník základnej školy, po celý čas bola považovaná za ťažko zdravotne postihnutú a vyžadovala mimoriadnu starostlivosť. V rôznych posudkoch sa uvádza, že nie je schopná prípravy na povolanie, jej zdravotný stav vyžaduje sústavné sledovanie a mal byť posúdený znalcom. Žiadala teda, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu 27. decembra 2004 navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne právny potvrdil.

Najvyšší súd, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky treba vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Nárok na invalidný dôchodok podľa § 29 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení i nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení je podmienený dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom zhoršeným v rozsahu invalidity (§ 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení), resp. čiastočnej invalidity (§ 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení).

Posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať sústavné zamestnanie vyžaduje odborné lekárske znalosti a vo veciach sociálneho zabezpečenia bolo do 31. decembra 2003 zákonom zverené posudkovým komisiám sociálneho zabezpečenia. Od 1. januára 2004 podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení vykonávajú posudkovú činnosť posudkoví lekári.

Posudok posudkového lekára súd v konaní hodnotí vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi. Súd má možnosť doplniť dokazovanie o znalecké posúdenie.

V správnom konaní príslušná posudková komisia dospela k záveru, že navrhovateľka nie je invalidná ani čiastočne invalidná.

V súdnom konaní posudzovala zdravotný stav a pracovnú schopnosť navrhovateľky posudková lekárka ústredia Sociálnej poisťovne v B. 29. januára 2004 so záverom, že menovaná nie je invalidná, ale je od 29. júna 2001 čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je schopná pracovať na 4-hodinový pracovný úväzok bez psychickej a fyzickej záťaže, prípadne je vhodná rekvalifikácia. Na základe dožiadania krajského súdu v posudku z 26. augusta 2004 uvedená posudková lekárka dospela k záveru, že navrhovateľka je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. pri 70 %-nej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť - môže vykonávať prácu bez psychickej a fyzickej záťaže ako pomocná vrátnička, telefonistka.

Podľa názoru odvolacieho súdu z doteraz vykonaného dokazovania nemožno bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru, že navrhovateľka nespĺňa podmienky vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Hodnotenie zdravotného stavu a pracovnej schopnosti navrhovateľky posudkovou komisiou a posudkovou lekárkou ústredia Sociálnej poisťovne nie je vzhľadom na navrhovateľkou predložené doklady presvedčivé a nemožno ho považovať za úplné.

Podľa § 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stal invalidným pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, nemohol byť preto zamestnaný vôbec alebo po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a dosiahol vek 18 rokov.

V zmysle § 29 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení je občan invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie alebo je schopný vykonávať sústavné zamestnanie iba za celkom mimoriadnych podmienok (príloha vyhlášky č. 290/1994 Z. z.).

Podľa § 18 ods. 1 vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení sústavné zamestnanie je zamestnanie vykonávané s určitou pravidelnosťou tak, že nárok z neho je stálym zdrojom príjmu. Sústavným zamestnaním nie je zamestnanie, ktoré nezakladá nemocenské zabezpečenie alebo ktoré netrvá aspoň po dobu šiestich mesiacov po sebe nasledujúcich alebo zamestnanie vykonávané v rámci pracovnej rehabilitácie odporúčanej príslušným orgánom.

Celkom mimoriadnymi podmienkami sa podľa § 18 ods. 3 vyhláška č. 149/1988 Zb. rozumie najmä:

- a) nevyhnutná, celkom osobitná, spravidla individuálna úprava pracoviska, pracovných prístrojov, nástrojov a pomôcok alebo úprava prístupu na pracovisko,
- b) zabezpečenie osobitnej dopravy na pracovisko a späť spočívajúce v potrebe sprievodcu alebo individuálnej dopravy,
- c) schopnosť výkonu zamestnania výhradne formou domácej práce, alebo
- d) schopnosť výkonu zamestnania výhradne v chránených dielňach (chránených pracoviskách), vo výrobných družstvách invalidov a v prevádzkárňach hospodárskych zariadení zväzov invalidov, a to na pracovných miestach zodpovedajúcich potrebám občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím.

Pri posudzovaní, aké zamestnanie je občan ešte schopný vykonávať pri svojom dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave, sa vždy prihliada na možnosť rekvalifikácie na iné vhodné a primerané zamestnanie, a to najmä vzhľadom na vek občana, dosiahnutú kvalifikáciu a rozsah zachovaných pracovných schopností (§ 18 ods. 4 vyhlášky č. 149/1988 Zb.).

V danom prípade je nesporné, že navrhovateľka neukončila ani základnú školu. Na základe psychologického vyšetrenia jej 23. januára 2001 bolo odporučené ukončenie povinnej školskej dochádzky s odôvodnením, že by bolo neetické vystavovať ju nadmernej záťaži, ktorú by pre ňu predstavovalo preradenie do vyššieho stupňa školského vzdelávania, adaptácia v novom prostredí s neznámymi ľuďmi bez matkinej bezprostrednej blízkosti.

Zrejmé teda je, že navrhovateľka nezískala žiadnu kvalifikáciu, a preto v jej prípade rekvalifikácia neprípadá do úvahy. Záver posudkovej lekárky z 29. januára 2004 o vhodnosti rekvalifikácie pri posudzovaní pracovnej rekomandácie preto vzbudzuje závažné pochybnosti o jeho správnosti.

Z odborných lekárskeho nálezov vyplýva, že navrhovateľka je infantilná, málo samostatná osobnosť, so spomaleným psychomotorickým tempom, narušenou úsudkovou schopnosťou (psychológ), ktorá podľa psychiatra (24. marca 2004) vyžaduje kompletnú starostlivosť. Podľa neurológa (17. októbra 2003) pretrváva zvýšená únavnosť po minimálnej fyzickej záťaži a nie je schopná trvalo vykonávať pracovnú činnosť. Z ďalšej lekárskej správy (20. októbra 2003) vyplýva, že navrhovateľke bola diagnostikovaná aj ľahká pravostranná hemiparéza.

Podľa názoru odvolacieho súdu posudky posudkovej komisie i posudkovej lekárky sú vzhľadom na závery odborných lekárskeho vyšetrení nepresved-

čivé pre posúdenia schopnosti navrhovateľky vykonávať sústavné zamestnanie, resp. odporúčané práce. Bez akýchkoľvek pochybností nie je možné na ich základe dospieť k záveru, že navrhovateľka sa nestala invalidnou pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka (§ 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení), a preto nemohla byť vôbec zamestnaná, ani sa pripravovať na sústavné zamestnanie.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 221 ods. 1, 2 v spojení s § 372 I ods. 2 O. s. p.).

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu pred novým rozhodnutím vo veci odstrániť rozpory medzi posudkami a závermi odborných lekárov a doplniť dokazovanie posudkom znalca z odboru neurológie s prizvaním psychológa, ktorých úlohou bude posúdiť, či navrhovateľka vzhľadom na zdravotný stav bola už v čase pred ukončením povinnej školskej dochádzky, t. j. v roku v ktorom dovŕšila 16. rok veku, schopná vykonávať sústavné zamestnanie (§ 18 ods. 1, 3 vyhlášky č. 149/1988 Zb.) a ak áno, aké zamestnanie a za akých podmienok.

V novom rozhodnutí vo veci rozhodne znovu aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 2 O. s. p.).

12.

ROZHODNUTIE

V dôsledku účinkov nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2006, č. k. PL. ÚS 25/05-51, uverejneného 19. júla 2006 v čiastke č. 171 Zbierky zákonov Slovenskej republiky pod č. 460/2006 Z. z. neprávoplatné rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia podľa § 263 ods. 2 a ods. 4 až ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení stratili svoj zákonný podklad, teda sú nezákonné a súd ich musí zrušiť.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. septembra 2006, sp. zn. 6 So 24/20006)

Krajský súd v B. B. rozsudkom z 9. decembra 2005 podľa § 2501 ods. 2 a 250j ods. 2, písm. c) a e) O. s. p. zrušil rozhodnutie odporkyne zo 16. septembra 2004, ktorým podľa §§ 73, 112 ods. 4 a 6, § 263 ods. 5 a § 293a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) navrhovateľke od 8. novembra 2004 znížila invalidný dôchodok na 3 632,- Sk. Rozhodol tak s poukazom na ustanovenie § 195 ods. 1, 2 a § 196 zákona o sociálnom poistení, majúc za preukázané, že navrhovateľka v správnom konaní nemala možnosť vyjadriť sa k posudkom posudkových lekárov ako k podkladom pre stanovenie miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť a rozhodnutie odporkyne nevychádza zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci (§ 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení). Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, lebo ju nepožadovala.

Odporkyňa napadla rozsudok krajského súdu včas podaným odvolaním. Namietala, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a navrhovala rozsudok krajského súdu zmeniť a jej rozhodnutie potvrdiť.

Navrhovateľka odvolací návrh nepodala.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s ods. 1, 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu nemožno vyhovieť, nakoľko napadnuté rozhodnutie odporkyne vychádzalo z nesprávneho právneho

postupu správneho orgánu, ústavnosť ktorého Ústavný súd Slovenskej republiky spochybnil svojim nálezom zo dňa 7. júna 2006 č. PL.ÚS 25/05-51.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z administratívnych spisov, najmä zo zdravotnej dokumentácie okrem iného vyplýva, že navrhovateľke poberala Čiastočný invalidný dôchodok od 7. mája 1999, keď bola posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia pri pobočke Sociálnej poisťovne v L, dňa 7. mája 1999 uhnaná naďalej za čiastočne invalidnú, nie však už podľa § 37 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), ale podľa § 37 ods. 2 písm. c) tohto zákona, a to z dôvodu, že pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má značne sťažené všeobecné životné podmienky.

Termín kontrolnej lekárskej prehliadky určený nebol s tým, že kontrolná lekárska prehliadka je nepotrebná.

Invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení (účinného do 18. júla 2006) trvanie invalidity na nárok na invalidný dôchodok, uvedený v odseku 1 Sociálna poisťovňa preskúma podľa tohto zákona pri kontrolnej lekárskej prehliadke, určenej pred 1. januárom 2004, s lehotou jej uskutočnenia po 31. decembri 2003. Trvanie invalidity podľa tohto zákona Suidlnu poisťovňa skúma aj vtedy, ak poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku, priznaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 1. januárom 2004 nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. Po preskúmaní trvania invalidity sa nárok na výplatu invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ktoré sa od 1. januára 2004 podľa odseku 1 považujú za invalidný dôchodok, posudzuje podľa predpisu, účinného od 1. januára 2004,

Podľa § 263 ods. 5 zákona o sociálnom poistení (účinného do 18. júla 2006) ak po preskúmaní invalidity podľa odseku 2 poistenec, ktorému bol priznaný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom

2004, má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 %, ale najviac o 70 %, suma invalidného dôchodku sa odo dňa preskúmania invalidity určí podľa tohto zákona.

Invalidný dôchodok bol navrhovateľke rozhodnutím odporkyne z 12. júla 2004 najskôr zvýšený na 5 984,- Sk mesačne podľa § 263 ods. 7 zákona o sociálnom poistení a neskôr napadnutým rozhodnutím zo dňa 16. septembra 2004 znížený na sumu 3 632,- Sk mesačne podľa § 263 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

V priebehu konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom č. PL.ÚS 25/05-51 zo 7. júna 2006, uverejneným 19. júla 2006 v čiastke č. 171 Zbierky zákonov Slovenskej republiky pod č. 460/2006 Z. z. rozhodol, že ustanovenia § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Z obsahu nálezu jednoznačne vyplýva záver, že vytvorením systému povinného prieskumu všetkých pôvodne priznaných invalidných dôchodkov, ktoré sa transformujú v zmysle § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., sa vyvoláva taký stav právnej neistoty v takom rozsahu (priamy a neočakávaný zásah do minulých skutkových a právnych vzťahov), ktorý nemožno ústavne akceptovať.

Podľa čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stráca ustanovenie § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov účinnosť.

Z uvedeného možno vyvodiť, že pokiaľ ústavný súd potvrdil, že boli opodstatnené pochybnosti, vznesené navrhovateľmi v ústavnej sťažnosti o ústavnej konformnosti oprávnenia odporkyne preskúmať podmienky trvania invalidity podľa nového právneho predpisu (tzn., že takéto konanie odporkyne nesie známky retroaktivity), potom takýto nález ústavného súdu nad všetky pochybnosti dokladá nezákonnosť rozhodnutí odporkyne o novom posúdení nárokov na invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v dôsledku nedovolenej retroaktivity ich účinkov.

Následne s prihliadnutím na zásadu právneho štátu a spravodlivého súdneho konania (článok 1 ods. 1 prvá veta a článok 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) bolo potrebné zrušiť napadnuté rozhodnutie odporkyne ako rozhodnutie postihnuté závažnými vadami v zmysle § 250i ods. 3 O. s. p. Pritom pre rozhodovanie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je

celkom bez právneho významu, či napadnuté rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané pred alebo po náleze Ústavného súdu, ktorý konštatoval ich rozpor s Ústavou Slovenskej republiky.

Vzhľadom na skutočnosť, že § 263 ods. 5 zákona o sociálnom poistení stratil účinnosť, neprávoplatné rozhodnutie odporkyne tým stratilo svoj zákonný podklad, a preto ho odvolací súd musel považovať za nezákonné a jeho zrušenie za vecne správne.

Odvolací súd preto podľa § 250s ods. 2 a § 219 O. s. p. odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil, aj keď z iných právnych dôvodov, pričom sa v zásade stotožňuje aj s dôvodmi zrušenia rozhodnutia odporkyne pre nedostatočné zistenie skutkového stavu a neumožnenie navrhovateľke sa vo veci riadne vyjadriť a predložiť dôkazy tak, ako boli uvedené krajským súdom.

V ďalšom konaní odporkyňa musí rozhodnúť aj o uvoľnení invalidného dôchodku v pôvodnej výške s účinnosťou od 8. novembra 2004.

Navrhovateľka bola v odvolacom konaní úspešná, neuplatnila však žiadne trovy konania a tak jej Najvyšší súd Slovenskej republiky náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 250s ods. 2, § 224 ods. 1a § 142 ods. 1 O. s. p. s poukazom na § 151 ods. 1, veta prvá O. s. p.).

13. ROZHODNUTIE

Ak sa opätovne stalo nezaopatreným osirelé dieťa, ktorému pred 1. januárom 2004 alebo po 31. decembri 2003 zanikol nárok na sirotsky dôchodok, nárok na sirotsky dôchodok mu vznikne pri splnení ostatných zákonných podmienok znova vo výške, určenej podľa zákona č. 46J/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov tak, ako keby rodič osirelého dieťaťa zomrel za účinnosti tohto zákona.

Iný výklad obnovenia nároku na sirotsky dôchodok by diskriminoval siroty, ktorých nezaopatrenosť bola prerušená.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2006,
sp. zn. 4 So 92/2005)

Krajský súd v K. rozsudkom z 11. apríla 2005 podľa § 250q ods. 2 O. s. p. potvrdil rozhodnutie odporkyne z 12. novembra 2004, ktorým bol navrhovateľovi priznaný sirotsky dôchodok od 1. septembra 2004 v sume 851,- Sk mesačne a účastníkom náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozsudku sa stotožnil so záverom odporkyne, že pri určení výšky sirotského dôchodku navrhovateľa od 1. septembra 2004 postupovala v súlade so zákonom č. 46J/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), pričom už úpravu priznaného dôchodku podľa zákona č. 306/2002 Z. z. nemohla realizovať, nakoľko tento sa vzťahoval len na dôchodky priznané od 1. januára 2003 do 31. decembra 2003.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho preskúmania z dôvodu, že odporkyňa vychádzala pri výpočte sirotského dôchodku z nesprávne uvedenej sumy dôchodku jeho zomrelého otca, ktorého celkový hrubý príjem, slúžiaci na výpočet invalidného dôchodku zomrelého, predstavuje čiastku 1 563 417,- Sk.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu nepovažovala dôvody uvedené navrhovateľom za opodstatnené, a preto navrhla rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a]

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že rozhodnutím z 12. novembra 2004 bol navrhovateľovi priznaný sirotsky dôchodok podľa § 76 zákona č. 461/2003 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 1. septembra 2004 v sume 851,- Sk. Z dávkového spisu bolo tiež zistené, že navrhovateľ bol už poberateľom sirotského dôchodku na základe rozhodnutia odporkyne z 29. apríla 2003, a to v období od 25. januára 2003 do júla 2003, keď mu nárok zanikol z dôvodu ukončenia štúdia.

Podľa § 265 zákona o sociálnom poistení, ak nárok na sirotsky dôchodok, priznaný podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 zanikol pred 1. januárom 2004 alebo po 31. decembri 2003 z dôvodu nesplnenia podmienky nezaopatrenosti dieťaťa a dieťa podmienku nezaopatrenosti opätovne splní po 31. decembri 2003, nárok na sirotsky dôchodok vznikne znova, ak sú splnené podmienky nároku na tento dôchodok podľa tohto zákona. Nárok na sirotsky dôchodok vznikne najskôr od 1. januára 2004 a jeho suma sa určí podľa tohto zákona. Ustanovenie § 81 ods. 6 sa nepoužije.

Podľa § 77 zákona o sociálnom poistení suma sirotského dôchodku je 30 % starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal alebo by mal nárok rodič alebo osvojiteľ dieťaťa, ktorého smrťou vznikol nezaopatrenému dieťaťu nárok na sirotsky dôchodok.

V danej veci navrhovateľovi nesporne vznikol znova nárok na sirotsky dôchodok od 1. septembra 2004, a to z dôvodu opätovného splnenia podmienky nezaopatrenosti, pričom pri určení sumy sirotského dôchodku sa postupuje podľa zákona o sociálnom poistení.

Odporkyňa pri rozhodovaní o nároku navrhovateľa na sirotsky dôchodok bola povinná vychádzať z invalidného dôchodku, na ktorý by bol vznikol nárok jeho zomretému otcovi, nakoľko tento v čase smrti nebol ešte dôchodcom. Vzhľadom na skutočnosť, že nárok navrhovateľa vznikol za účinnosti zákona o sociálnom poistení, na účely tohto konania bolo potrebné nanovo prepočítať invalidný dôchodok, na ktorý by otcovi navrhovateľa vznikol nárok, keby zomrel za účinnosti tohto zákona. Iný výklad zákona by mal diskriminačný charakter vo vzťahu k nezaopatreným deťom, u ktorých došlo k prerušeniu nezaopatrenosti.

Odvolačí súd preto považoval za potrebné zmeniť napadnutý rozsudok krajského súdu, zrušiť rozhodnutie odporkyne a vrátiť jej vec na ďalšie konanie (§ 220 a § 250q ods. 2 O. s. p. s poukazom na § 250l ods. 2 a § 250ja ods. 3 O. s. p. a § 372l ods. 2 O. s. p.).

V ďalšom konaní bude povinnosťou odporkyne postupovať v naznačenom smere, t. j. rekonštruovať vec tak, akoby otec navrhovateľa zomrel v roku 2004 a po náležitom zadovážení podkladov pre rozhodnutie opätovne o žiadosti navrhovateľa rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodniť.

14.

ROZHODNUTIE

Konanie a rozhodovanie o opravnom prostriedku, podanom proti rozhodnutiu orgánu sociálneho poistenia v dávkových veciach sociálneho poistenia, je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku. Úlohou súdu preto nie je dopĺňať vecnú, či právnu argumentáciu rozhodnutia správneho orgánu, ktorú už jeho odôvodnenie malo obsahovať.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. augusta 2006, sp. zn. 4 So 106/2005)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 12. mája 2005 podľa § 250q ods. 2 O. s. p. potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 14. júla 2004, ktorým bol znížený invalidný dôchodok navrhovateľky s účinnosťou od 20. augusta 2004 na sumu 4 659,- Sk mesačne a nepriznal navrhovateľke právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku sa stotožnil so záverom odporkyne o invalidite navrhovateľky v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) pri poklese schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, miera ktorej bola u navrhovateľky stanovená vo výške 65 %. Vzhľadom na túto skutočnosť bola výška dôchodku upravená tak, aby zodpovedala konštatovanej miere poklesu jej schopnosti.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie, ktoré odôvodnila v podstate nedostatočne zisteným skutkovým stavom. Druhostupňový posudkový lekár totiž nemal k dispozícii nález ortopéda z 27. októbra 2004, z ktorého vyplýva, že pre ňu nie je vhodné preťažovanie, a to ani statické, ani dynamické. Podľa predpokladu ortopéda ju v najbližšom čase čaká ďalšia - v poradí už štvrtá operácia kolena. Taktiež poukázala na nález psychiatra, podľa ktorého má značne redukovanú adaptibilitu pre recidivujúce depresie. Navrhovateľka nesúhlasila s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil s tým, že jej bude priznaný invalidný dôchodok v pôvodnej výške.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu nepovažovala dôvody uvedené navrhovateľkou za opodstatnené. Zdôraznila, že zdravotný stav a po-

kles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u navrhovateľky posúdili na účely súdneho konania vecne príslušné orgány, pričom posudky boli vypracované po objektívnom posúdení výsledkov vyšetroaní navrhovateľky a za jej osobnej účasti. Vyhotovené posudky, ktoré sú logické a jednoznačné, boli okrem iného podkladom pre jej rozhodnutie, ako aj pre rozsudok prvostupňového súdu, ktorý navrhla potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odporkyňa rozhodla o znížení invalidného dôchodku navrhovateľky podľa § 263 ods. 5 zákona o sociálnom, poistení.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom, č. k. PL.ÚS 25/05-51, zo 7. júna 2006 rozhodol, že ustanovenia § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7 zákona o sociálnom poistení nie sú v súlade s či. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa či. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stráca ustanovenie § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7 zákona č. 461/2003 Z. z. účinnosť. Nález bol uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 460/2006 Z. z. a nadobudol účinnosť dňa 19. júla 2006.

Odvolací súd zistil, že v priebehu súdneho konania stratil účinnosť § 263 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého odporkyňa rozhodla o znížení invalidného dôchodku navrhovateľky. Neprávoplatné rozhodnutie odporkyne týmto stratilo svoj zákonný základ. Na základe uvedeného treba konštatovať, že napadnuté rozhodnutie odporkyne sa pred nadobudnutím právoplatnosti stalo vydaným na základe neúčinného právneho predpisu. Rozsahom a dôvodmi návrhu na preskúmanie v týchto prípadoch súd nie je viazaný,

Odvolací súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že odôvodnenie rozhodnutia o znížení invalidného dôchodku je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Stručný odkaz na dikciu zákona a na percentuálne zistený rozsah poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, bez uvedenia skutočností, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie odporkyne, akými úvahami bola odporkyňa vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, ako sa vysporiadala s námietkami účastníčky, nezodpovedá zákonným náležitostiam odôvodnenia rozhodnutia. Pri zásahu do nadobudnutých sociálnych práv formou odňatia dávky je nevyhnutné, aby rozhodnutie bolo presvedčivo individuálne zdôvodnené tak, aby bolo možné preskúmať roz-

hodnutie s prihliadnutím na jeho odôvodnenie a nie na obsah administratívneho spisu, ktorý je iba podkladom rozhodnutia.

Konanie a rozhodovanie o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporky v dávkových veciach sociálneho poistenia je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku a nenahradzuje samotné administratívne konanie. Úlohou prvostupňového súdu preto nie je dopĺňať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporkyne, ktorá mala byť už uvedená v odôvodnení jej rozhodnutia.

Odvolací súd preto považoval za potrebné zmeniť napadnutý rozsudok krajského súdu, zrušiť rozhodnutie odporkyne a vrátiť jej vec na ďalšie konanie (§ 220 a § 250q ods. 2 O. s. p. s poukazom na § 250i ods. 2 a § 250ja ods. 3 O. s. p.).

15. ROZHODNUTIE

Za podnet inej fyzickej osoby na vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky podľa § 153 ods. 6 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nemožno považovať žiadosť o priznanie invalidného dôchodku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. augusta 2006, sp. zn. 4 So 127/2006)

Krajský súd v B. B. rozsudkom z 12. októbra 2005 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 30. decembra 2004, ktorým podľa § 71, § 263 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) navrhovateľovi od 2. februára 2005 odňala invalidný dôchodok s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára pobočky Sociálnej poisťovne B. B. (ďalej len „posudkový lekár pobočky“) miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je u navrhovateľa 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Krajský súd považoval posudok posudkového lekára za objektívny a vzhľadom na zmenu právnej úpravy kritérií posudzovania zdravotného stavu rozhodnutie odporkyne považoval za zákonné.

Navrhovateľ napadol rozsudok krajského súdu včas podaným odvolaním. Namietol, že jeho zdravotný stav sa neustále zhoršuje.

Posudzujúc odvolanie podľa jeho obsahu, odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľ žiadal, aby rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu treba vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a ;

Z administratívnych spisov odporkyne vyplýva, že navrhovateľ bol posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia pri pobočke Sociálnej poisťovne Banská Bystrica od 19. apríla 2002 uznaný čiastočne invalidným podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“). Termín kontrolnej lekárskej prehliadky bol pri kontrolnej lekárskej prehliadke dňa 4. júna 2003 určený na jún 2006.

Súčasne zo zdravotnej dokumentácie vyplýva, že navrhovateľ listom zo 4. novembra 2004, ktorý bol pobočke Sociálnej poisťovne v B. B. doručený v ten istý deň spolu s tlačivom SPÚ 526 (89 526 0 Ševt) žiadal o posúdenie zdravotného stavu z dôvodu jeho zhoršenia. Pobočka Sociálnej poisťovne v B. B. vykonala mimoriadnu kontrolnú lekársku prehliadku na „podnet občana“.

Podľa § 153 ods. 6 zákona o sociálnom poistení posudkový lekár posudzuje na účely sociálneho poistenia pri kontrolných lekárskech prehliadkach zdravotný stav, schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť a pracovnú schopnosť poistenca a poškodeného:

- a) v lehote určenej pri predchádzajúcom posudzovaní alebo aj skôr, ak zistí posudkovo významné skutočnosti, ktoré odôvodňujú vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky,
- b) na podnet inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Z ustanovenia § 153 ods. 6 písm. b) zákona o sociálnom poistení vyplýva, že vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky je možné len na podnet inej fyzickej osoby, teda nie na podnet samotného poberateľa invalidného dôchodku. Pokiaľ preto odporkyňa odňala navrhovateľovi invalidný dôchodok na základe mimoriadnej kontrolnej prehliadky na podnet občana (t. j. navrhovateľa), konala v rozpore s § 153 ods. 6 písm. b) zákona o sociálnom poistení.

V zmysle § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení by odporkyňa mohla vykonať kontrolnú lekársku prehliadku pre trvanie nároku na invalidný dôchodok až v júni 2006.

Invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume. v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení trvanie invalidity na nárok na invalidný dôchodok uvedený v odseku 1 Sociálna poisťovňa preskúma podľa tohto zákona pri kontrolnej lekárskej prehliadke určenej pred 1. januárom 2004 s lehotou jej uskutočnenia po 31. decembri 2003. Trvanie invalidity podľa tohto zákona Sociálna poisťovňa preskúmava aj vtedy, ak poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 1. januárom 2004 nebola určená lehota

jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. Po preskúmaní trvania invalidity sa nárok na výplatu invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ktoré sa od 1. januára 2004 podľa odseku 1 považujú za invalidný dôchodok, posudzuje podľa predpisu účinného od 1. januára 2004.

Podľa § 263 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, ak po preskúmaní invalidity podľa odseku 2 poistenec, ktorému bol priznaný invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 40 %, zaniká nárok na invalidný dôchodok vrátane invalidného dôchodku, na ktorý bol prekvalifikovaný čiastočný invalidný dôchodok, odo dňa zastavenia výplaty tohto dôchodku.

Invalidný dôchodok bol navrhovateľovi rozhodnutím odporkyne odňatý podľa § 263 ods. 4 zákona o sociálnom poistení.

V priebehu konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo 7. júna 2006, č. k. PL. ÚS 25/05-51, uverejneným v čiastke č. 171 Zbierky zákonov Slovenskej republiky pod č. 460/2006 Z. z. dňa 19. júla 2006, rozhodol, že ustanovenia § 263 ods. 2 a ods. 4 až ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s či. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa či. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stráca ustanovenie § 263 ods. 2 a ods. 4 až ods. 7 zákona o sociálnom poistení účinnosť.

Vzhľadom na to, že ustanovenie § 263 ods. 2 a ods. 4 zákona o sociálnom poistení stratilo účinnosť, neprávoplatné rozhodnutie odporkyne tým stratilo svoj zákonný základ, teda je nezákonné.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd podľa § 220 O. s. p. odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a podľa § 250q ods. 2 v spojení s § 250j ods. 3 O. s. p. rozhodnutie odporkyne zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odporkyňa rozhodne o uvoľnení invalidného dôchodku odo dňa jeho odňatia vo výške, v akej bol tento dôchodok vyplácaný k tomuto dňu.

16.

ROZHODNUTIE

V konaní o dávke, podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, nesmie posudkový lekár v priebehu posudzovania zdravotného stavu ovplyvňovať konanie účastníka pri uplatňovaní jeho procesných práv a môže postupovať len v súlade s § 153 zákona č. 461/2003 Z. z.

Vyhlasenie dôchodcu o tom, že netrvá na opravnom prostriedku proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne o odňatí invalidného dôchodku, spísané posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne do zápisnice o posúdení zdravotného stavu, preto nemožno bez ďalšieho považovať za jednoznačný a nespochybniteľný prejav vôle o späťvzátí opravného prostriedku, pokiaľ prejav vôle nie je adresovaný priamo súdu, ktorý o opravnom prostriedku rozhoduje, a to ani v prípade, ak takýto prejav vôle dôchodca podpísal.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2006, sp. zn. 3 So 105/2006)

Uznesením Krajského súdu v T. bolo zastavené konanie o návrhu navrhovateľky na preskúmanie rozhodnutia odporkyne, ktorým jej bol podľa § 70, § 112 ods. 2 a 6 a § 263 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) odňatý invalidný dôchodok s účinnosťou od 16. mája 2005 s odôvodnením, že nesľňa zdravotnú podmienku pre jeho poberanie. Podľa odôvodnenia uznesenia krajského SúdU navrhovateľka vzala späť 20. októbra 2005 svoj návrh na preskúmanie rozhodnutia a požiadala o zastavenie konania. Z uvedeného dôvodu súd konanie zastavil.

Navrhovateľka v odvolaní proti uzneseniu o zastavení konania uviedla, že 20. októbra 2005 ju posudkový lekár ubezpečil, že jej ďalšie kroky v tejto veci sú zbytočné, prečítal jej znenie zákona a presvedčil ju ďalej v konaní nepokračovať. Podaným odvolaním, aj vzhľadom na zmenu zákona, žiadala o pokračovanie v konaní a o vrátenie invalidného dôchodku,

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie a konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Roz-

hodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z predložených administratívnych spisov, najmä z posudkového spisu odporkyne, je preukázané, že zdravotný stav navrhovateľky po podaní opravného prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne posudzoval 20. októbra 2005 posudkový lekár Sociálnej poisťovne - ústredia v B.

V lekárskej správe v I. časti s názvom „Zápisnica“ je uvedené: „Boli mi vysvetlené podmienky zdravotného postihnutia na uznanie invalidity. Po tomto vysvetlení netrvám na svojom odvolaní zo dňa 10. mája 2005 podanom proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne - ústredia zo dňa 24. marca 2005. Tento môj prejav robím aj voči Krajskému súdu v T. a žiadam, aby toto konanie ukončil bez mojej prítomnosti. Obsah záznamu som prečítala, súhlasím s tým, čo potvrdzujem svojím podpisom“. Pod uvedeným textom je podpis písaný rukou.

Spisový materiál Sociálnej poisťovne bol následne dňa 24. októbra 2005 predložený Krajskému súdu v T., ktorý bez vykonania ďalšieho dokazovania konanie zastavil.

V uvedenej veci krajský súd zastavil konanie na základe vyhlásenia účastníčky konania pred posudkovým lekárom do zápisnice posudkového lekára odporkyne, podľa ktorého navrhovateľka na základe podaného vysvetlenia netrvá na svojom opravnom prostriedku. Späťvzatie opravného prostriedku, o ktorom rozhoduje súd, musí byť jednoznačné a nespochybniteľné, najmä v prípade, ak je predmetom preskúmania rozhodnutie, ktorým sa odnímajú nadobudnuté práva. Vyhlásenie pred posudkovým lekárom spísané do zápisnice, čo aj podpísané účastníkom konania, odvolací súd nepovažuje bez ďalšieho za jednoznačný a nespochybniteľný prejav vôle, pokiaľ nie je potvrdený prejavom vôle adresovaným priamo súdu, ktorý je oprávnený o opravnom prostriedku, ako o návrhu na začatie konania na súde rozhodnúť.

Podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd pochybil, ak bez overenia si skutočnej vôle navrhovateľky, ktorú by adresovala súdu, akceptoval v zápisnici posudkového lekára uvedené vyhlásenie o tom, že netrvá na opravnom prostriedku, a to aj voči súdu. Posudkový lekár odporkyne nesmie v konaní o opravnom prostriedku ovplyvňovať konanie zdravotne posudzovaného účastníka v dispozícii so svojimi procesnými právami, pretože je to v rozpore

s jeho postavením odborného posudzovateľa zdravotného stavu účastníka a také konanie sa -vymyká z rámca vyplývajúcich z ustanovenia § 153 zákona č. 461/2003 Z. z. Pokiaľ bude účastníkovi známy výsledok posúdenia jeho zdravotného stavu posudkovým lekárom v konaní o opravnom prostriedku, je len na ňom, či a kedy adresuje súdu späťvzatie svojho opravného prostriedku.

Vzhľadom na to, že krajský súd nedostatočne skúmal skutočný obsah prejavu vôle navrhovateľky a okolnosti, za ktorých bol urobený, odvolací súd uznesenie o zastavení konania podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie, pretože predčasným vydaním rozhodnutia o zastavení konania bola postupom súdu účastníčke odňatá možnosť konať pred súdom.